

ARCHEOLOGIENOTA DIEST – MICHEL THEYSSTRAAT

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT &
K. BOUCKAERT

AUGUSTUS 2019 – DECEMBER 2020

Titel

Archeologienota met ingreep in de bodem. Diest – Michel Theysstraat

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Evelien Audenaert
& Kevin Bouckaert

Projectnummer

2019B252

Plaats en datum

Kortenaken, augustus 2019 – december 2020

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2019B252
ISSN 2034-5615

© 2020 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	4
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	4
1.3	<i>Doelstellingen</i>	7
1.4	<i>Onderzoeksvragen</i>	7
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	8
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	9
3	Bureauonderzoek	13
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	13
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data</i>	20
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen</i>	30
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	39
3.5	<i>Resultaten bureauonderzoek</i>	40
4	Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem	42
4.1	<i>Vraagstelling en onderzoeksdoelen</i>	42
4.2	<i>Proefputtenonderzoek</i>	42
4.3	<i>Assessment metaaldetectie</i>	64
4.4	<i>Interpretatie van het onderzocht gebied</i>	65
4.5	<i>Potentiële kennis en waardering</i>	65
5	Interpretatie van de archeologische site	66
6	Samenvatting	67
6.1	<i>Voor een gespecialiseerd publiek</i>	67
6.2	<i>Voor een niet-gespecialiseerd publiek</i>	67
7	Bibliografie	68
8	Figurenlijst	70
9	Plannenlijst	72
10	Fotolijst	73
11	Bijlagen	75

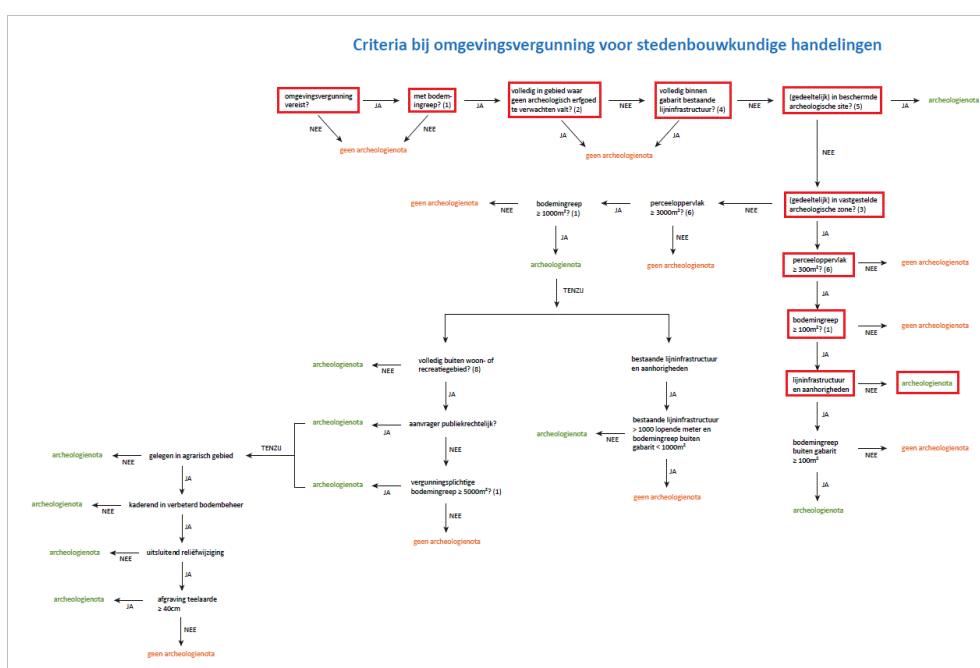
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning of een verkavelingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

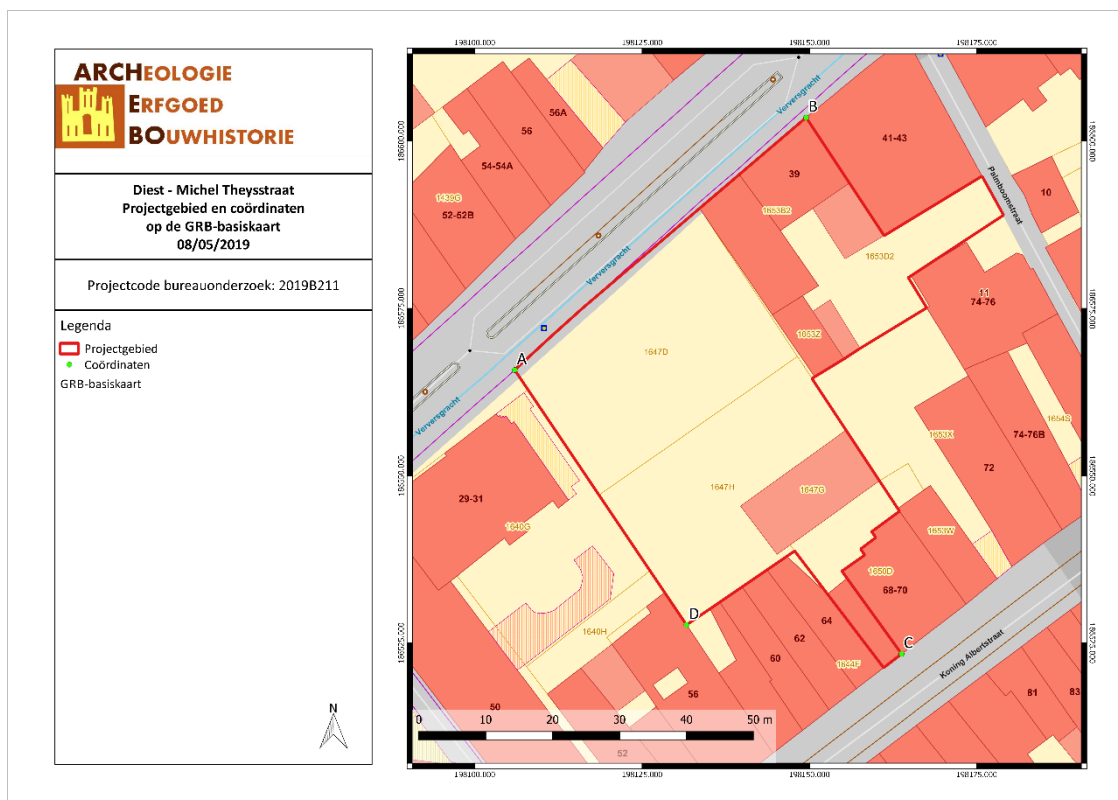
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een terrein ter hoogte van Michel Theysstraat 39 en Koning Albertstraat 36-70 in Diest (Vlaams-Brabant). Binnen het projectgebied zal een deel van de bestaande bebouwing gesloopt worden en een nieuwbouw, voorzien van een kelderverdieping, opgetrokken worden. Het projectgebied ligt binnen een vastgestelde archeologische zone, binnen de historische stadskern van de stad Diest. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 2 669 m².

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in april-juni 2019 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde

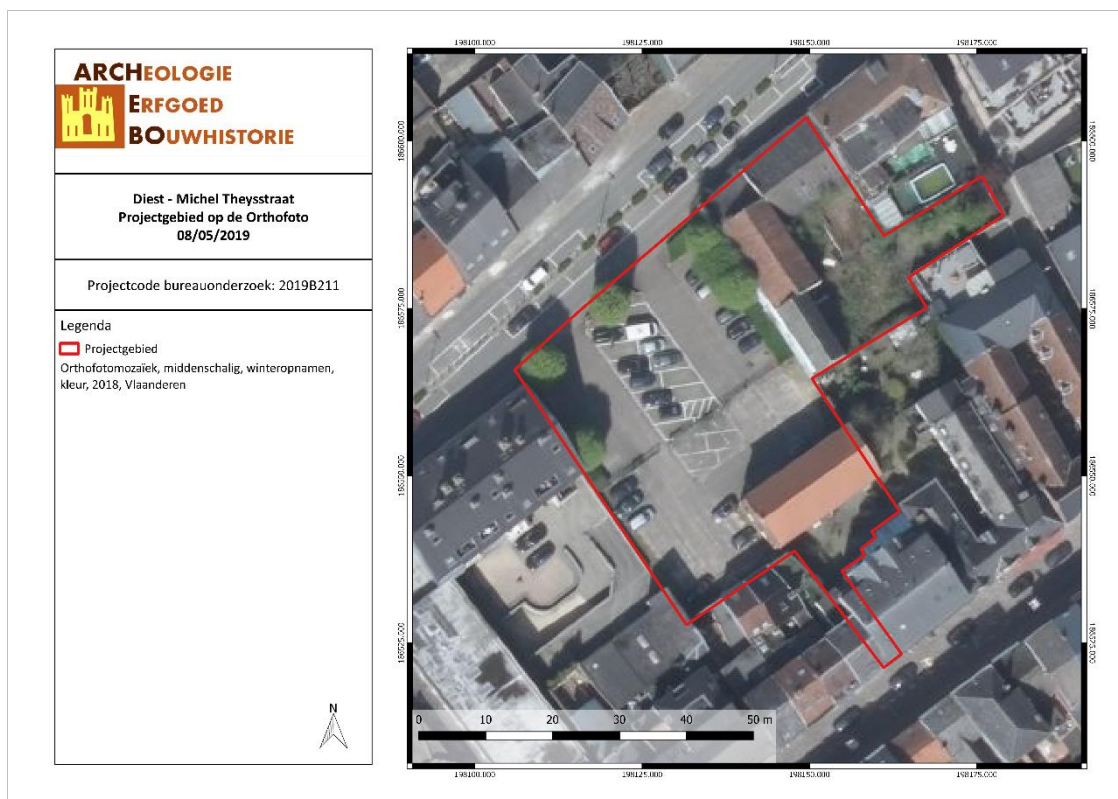
werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

Administratieve fiche	
Naam site:	Diest – Michel Theysstraat
Onderzoek:	Archeologienota met ingreep in de bodem
Ligging:	Vlaams-Brabant, Diest, Michel Theysstraat 39 en Koning Albertstraat 68-70
Kadaster:	Diest, afdeling 1, sectie A, perceelnummers 1647D, 1647G, 1647H, 1650D, 1653B2, 1653D2 & 1653Z
Coördinaten:	A X 198105.955
	Y 186565.800
	B X 198149.512
	Y 186603.537
	C X 198163.779
	Y 186523.373
	D X 198131.631
	Y 186527.707
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaak
Projectcode Melding van Werken:	2019B211
ID-nummer Melding van Werken:	ID: 626
Projectcode proefputonderzoek:	2019B252
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	Opdrachtgever
Grootte projectgebied:	Ca. 2.669 m ²
Uitvoeringsperiode:	Augustus 2019
Reden van de ingreep	Deel van huidige bebouwing slopen en bouw van een nieuwbouw met kelderverdieping
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, vastgestelde archeologische zone, historische stadskern Diest, slopen, kelderverdieping

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2019)

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud in situ, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of ex situ, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het opbreken van de verharding is reeds onderdeel van de opgraving en dient also door het archeologisch team te worden opgevolgd. Voor de start van de werken, dient er overleg plaats te vinden met alle partijen, zijde: archeoloog, architect, uitvoerder, stabiliteitsingenieur, veiligheidscoördinator, ... waarbij de uitvoeringswijze en -noden van alle partijen worden aangekaart en op elkaar afgestemd.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

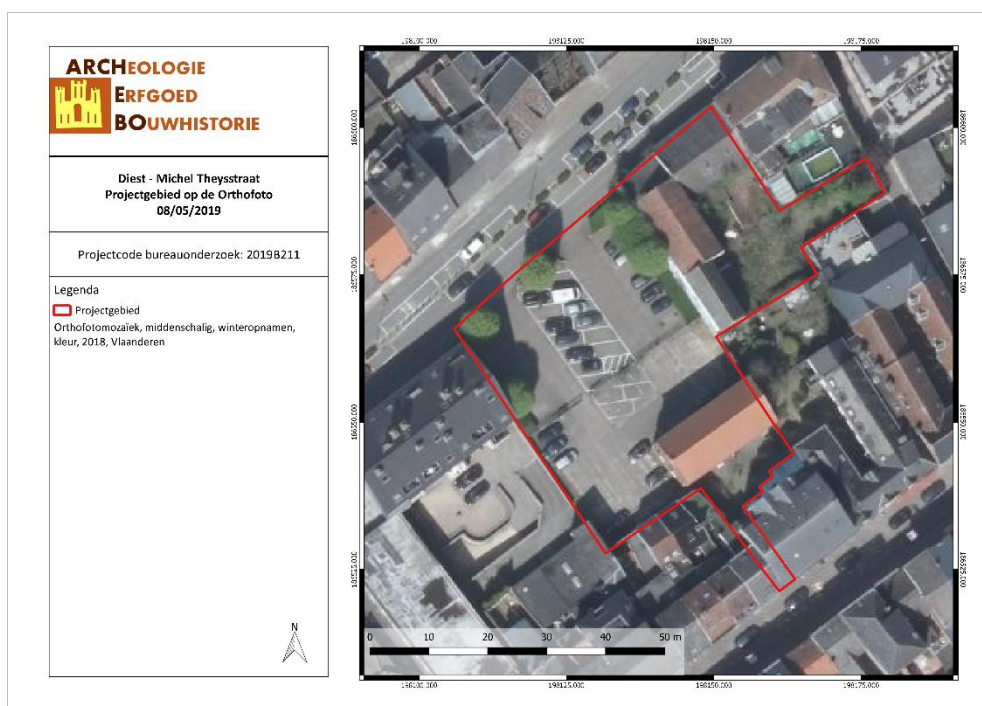
1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied is gelegen aan de Michel Theysstraat 39 en de Koning Albertstraat 68-70 in Diest (Vlaams-Brabant). Binnen het terrein staan 6 gebouwen, waaronder twee gebouwen van het Cellebroedersklooster (relict bouwkundig erfgoed, ID 200254). Daarnaast wordt het terrein grotendeels ingenomen door een verharde parking. Op deze parking staan ook enkele bomen. In het noordoosten ligt een groene zone. Volgens het Gewestplan ligt het projectgebied binnen 'woongebieden met cultureel, historische en/of esthetische waarde'.

Het projectgebied ligt binnen de historische stadskern van Diest¹ en binnen het terrein staan twee bouwkundige relict en twee monumenten. De relict en zijn delen van het cellebroedersklooster (ID 200254). In een charter van 7 februari 1375 staat dat dhr. Geeraert Van Blankaer een huis afstaat aan de cellebroeders. Tussen 1478 en 1481 werd hun kerk opgericht. Dankzij giften en aankopen kon het klooster uitgroeien tot een complex dat in de tweede helft van de 18de eeuw geheel vernieuwd werd. Het complex bestaat uit een kapel, een keuken, een grote en kleine refter, een gastenverblijf, brouwerij, stallen, slaapverblijven, een grote binnenplaats en twee kleinere en één ruime binnenkoer. Tussen 1780 en 1781 bouwden ze een nieuw kerkgebouw.² De kapel van dit cellebroedersklooster is tevens een beschermd monument sinds 05 juli 1983.³ Een deel van de Brouwerij De Drie Kronen staat ook binnen het projectgebied. De brouwerij is een beschermd monument sinds 11 augustus 1943.⁴

DIMI/19/05/08/3 - Digitale aanmaak

Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019)

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Historische stadskern van Diest", Inventaris Onroerend Erfgoed, 2019, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140037>.

² Agentschap Onroerend Erfgoed, "Cellebroedersklooster (ID 200254)", Inventaris Onroerend Erfgoed, 2019, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/200254>.

³ "Cellebroedersklooster: kapel", Inventaris Onroerend Erfgoed, geraadpleegd 2 mei 2019, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1138>.

⁴ "Brouwerij De Drie Kronen", Inventaris Onroerend Erfgoed, geraadpleegd 2 mei 2019, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/929>.

DIMI/19/05/08/4 - Digitale aanmaak

Figuur 5: Situering van het projectgebied op het Gewestplan (Geopunt, 2019)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Op het projectgebied, met een totale oppervlakte van ca. 2.669 m², zal een deel van de huidige bebouwing gesloopt worden om plaats te maken voor een nieuwbouw met een kelderverdieping. Deze kelderverdieping zal bestaan uit een parking, bergingsruimtes en trap-/lifthal. De totale oppervlakte van de kelderverdieping bedraagt 1559,85 m². De keldervloer zal op een diepte van -3 m worden ingebracht. De vloer zelf zal een dikte van 30 cm hebben, wat de totale verstoringdiepte op 3,30 m brengt t.o.v. het maaiveld. Het plan van de kelderverdieping is weergegeven op fig. 8. Dit geeft een beeld van de verstoring op het archeologisch erfgoed.

De volledige contour van de ondergrondse kelderverdieping wordt voorzien van een secanswand, hierna worden deze verankerd.

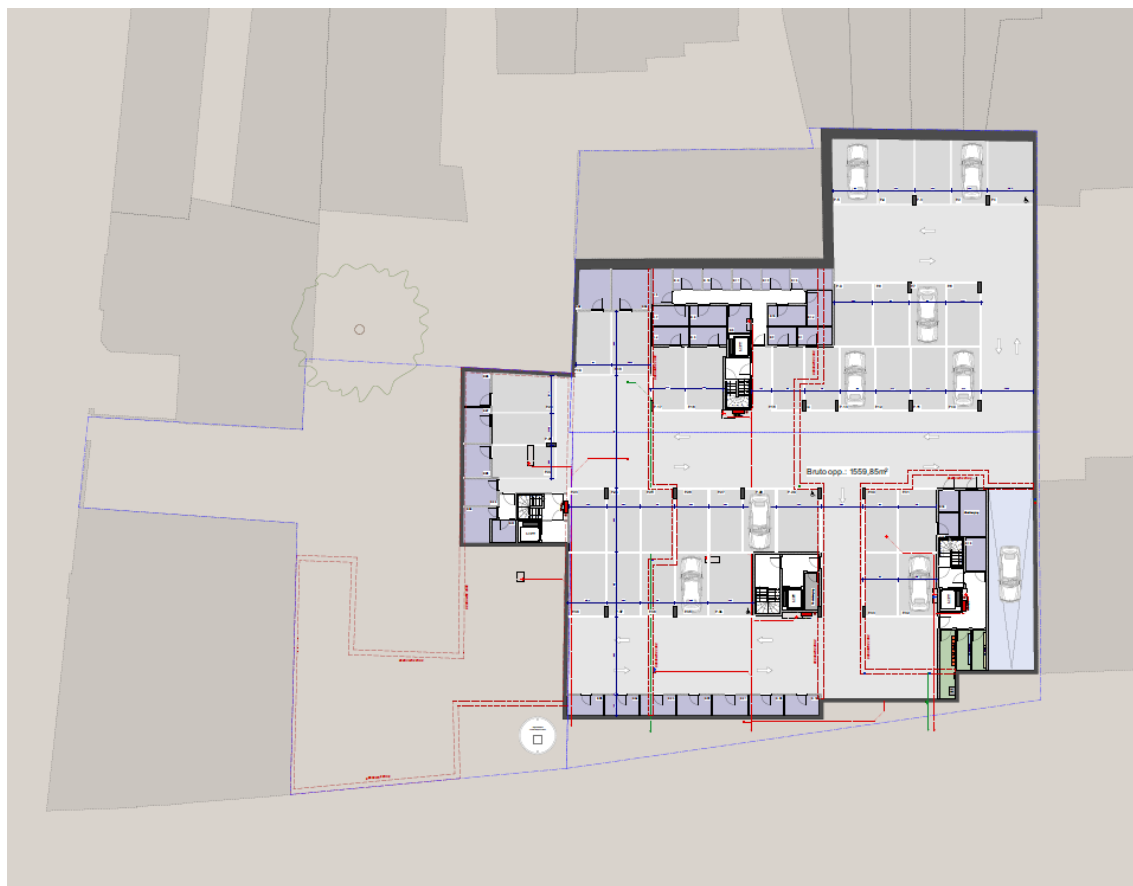
In de te behouden gebouwen worden geen grote bijkomende bodemingrepen of uitgravingen gedaan. In deze gebouwen licht momenteel een betonnen vloer. Deze betonnen vloer wordt overal behouden zodoende hier geen ingrepen in de bodem zullen plaatsvinden.

Figuur 6: Toekomstplan (D&D architecten bvba, 2020)

Figuur 7: Toekomstplan (D&D architecten bvba, 2020)

Figuur 8: Toekomstplan van de nieuwbouwkelder (D&D architecten bvba, 2020)

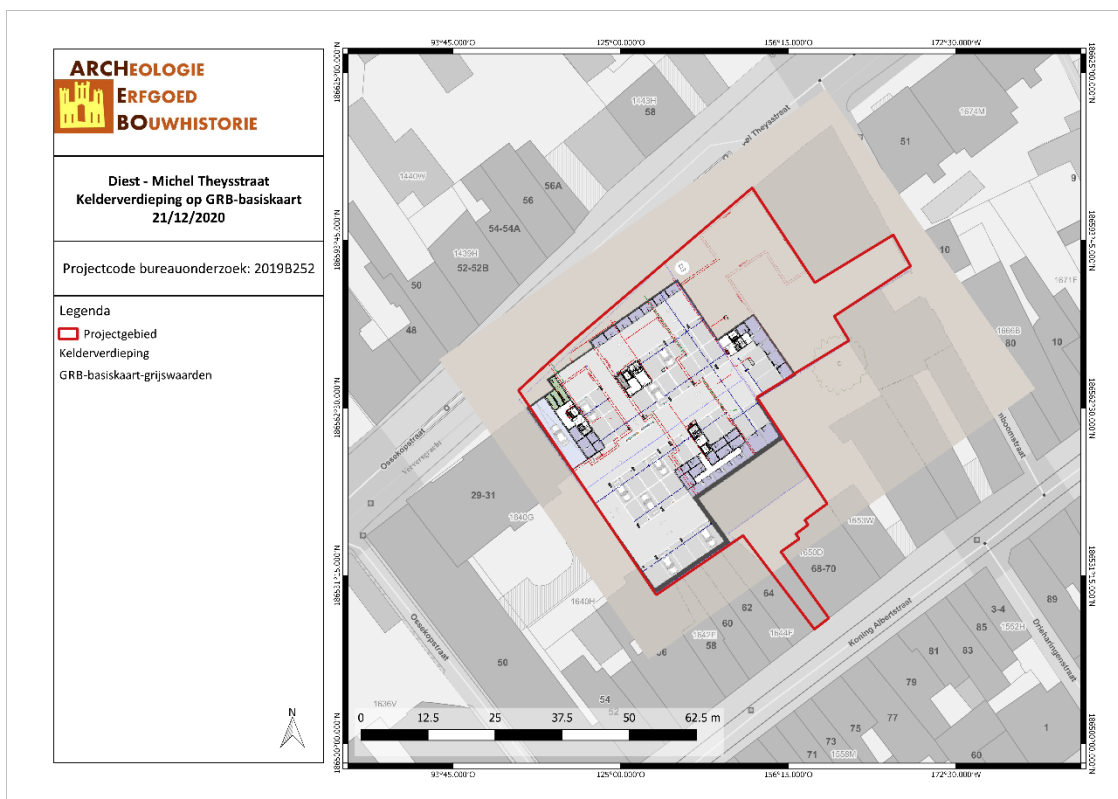

Figuur 9: Dwarsdoorsnede (D&D architecten bvba, 2020)

DIMI/20/12/21/5 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Toekomstplan op de GRB-basiskaart (ARCHEBO bvba, 2019)

DIMI/20/12/21/6 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Kelder verdieping op de GRB-basiskaart (ARCHEBO bvba, 2019)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

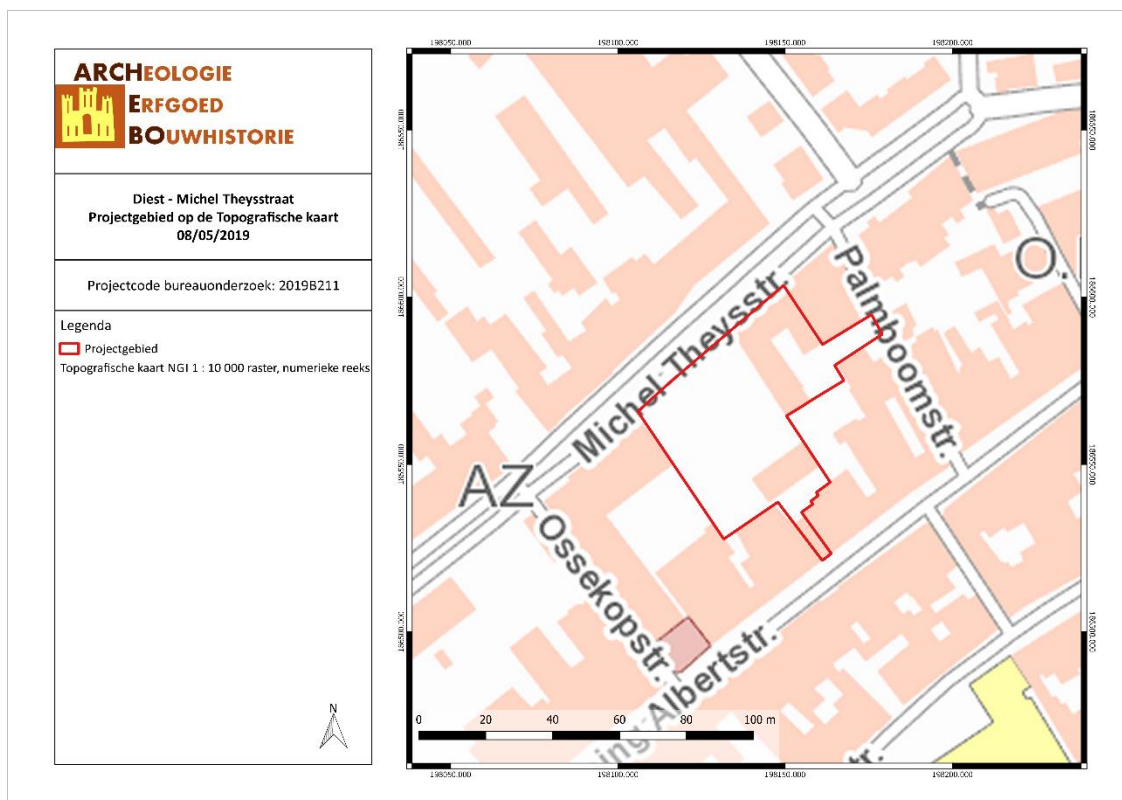
De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplot om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

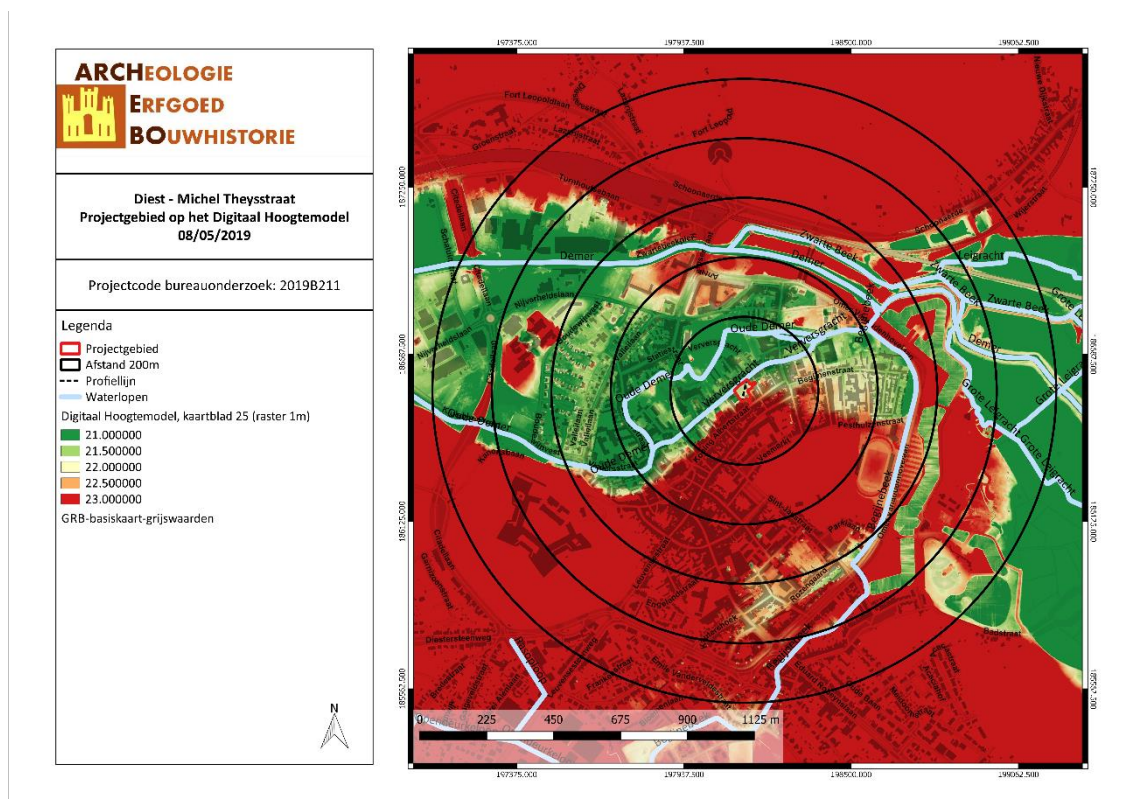
Het projectgebied is gelegen aan de Michel Theysstraat 39 en de Koning Albertstraat 68-70 in Diest, een stad en gemeente gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. De gemeente Diest bestaat uit zes deelgemeentes, namelijk Diest zelf, Deurne, Schaffen, Webbekom, Kaggevinne en Molenstede. Ze wordt begrensd door de gemeenten Scherpenheuvel-Zichem, Tessenderlo, Beringen, Lummen, Halen en Bekkevoort. De gemeente Diest ligt in het noordoosten van de provincie Vlaams-Brabant en grenst in het oosten aan de provincie Limburg. Daarnaast ligt de gemeente ook op de grens tussen het Hageland en de Kempen. Het projectgebied ligt op een zuidoost-gerichte helling een de Verversgracht, een aftakking van de Oude Demer. De Verversgracht stroomt langs de noordwestelijke grens van het terrein. Ten noordwesten van het projectgebied, op een NO-ZW as, stroomt de Oude Demer. Ca. 400m ten noorden van het terrein stroomt de Demer en ca. 500m ten oosten stroomt de Begijnebeek. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 21 en 23 meter boven de zeespiegel. Kadastraal ligt het terrein in Diest, afdeling 1, sectie A, perceelnummers 1647D, 1647G, 1647H, 1650D, 1653B2, 1653D2 & 1653Z.

Gezien de topografische ligging op een zuidoost-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Indien steentijdkampementen aanwezig zouden zijn geweest, zijn deze wellicht door de bouw van de stad Diest verdwenen. Echter is dat nooit volledig uit te sluiten zoals bijvoorbeeld aangetoond bij het Bogaerdenklooster.

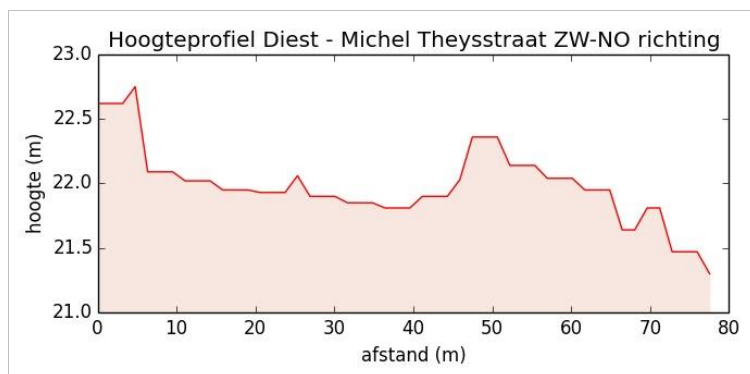
DIMI/19/05/08/7 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2019)

DIMI/19/05/08/8 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2019)

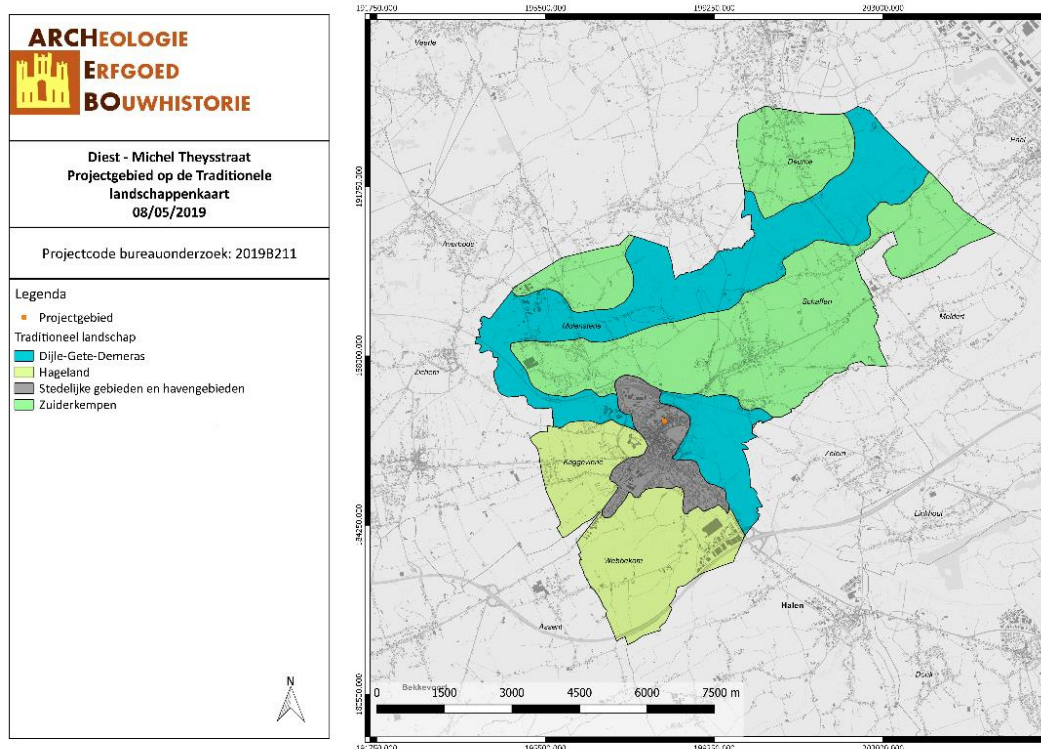

Figuur 14: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2019)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als Stedelijke gebieden en havengebieden. De gemeente Diest wordt in het noorden en centrum gekarteerd als Zuiderkempens en Dijle-Gete-Demeras, het zuiden wordt gekarteerd als Stedelijke gebieden en havengebieden en Hageland.

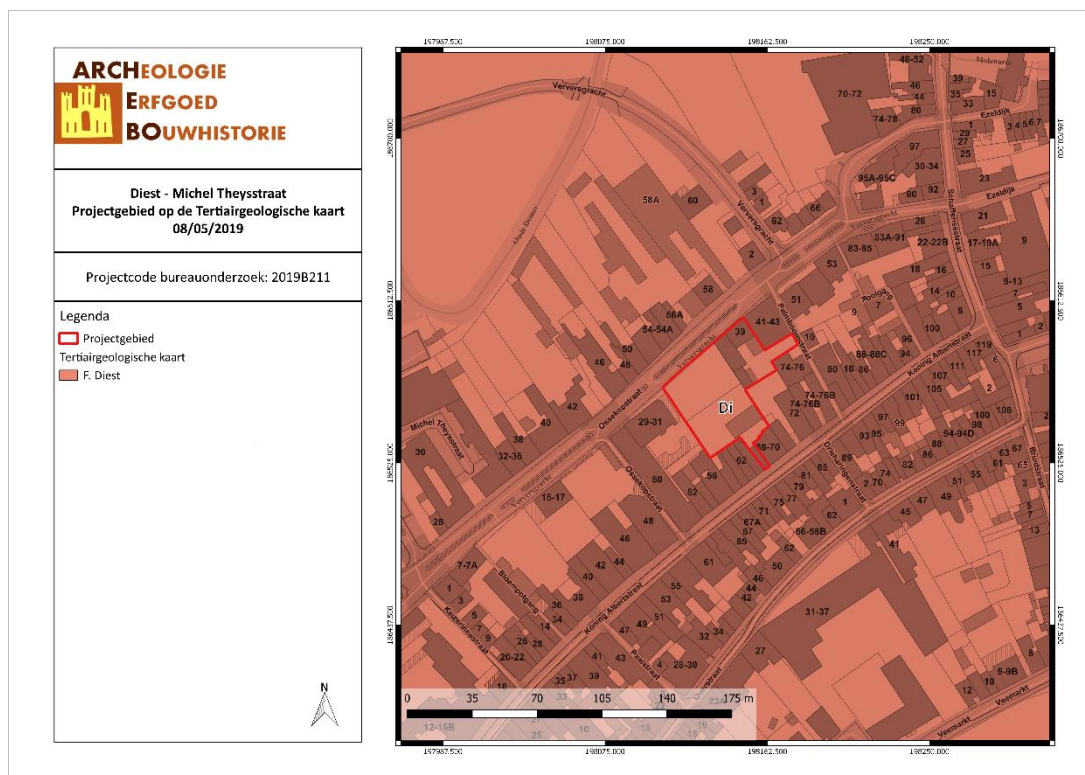

DIMI/19/05/08/9 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Diest aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2019)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het onderzoeksterrein zich binnen de Formatie van Diest. Deze formatie bestaat uit groen tot bruin zand, is heterogeen en glauconietrijk en heeft meerdere grindlagen, (ijzer)zandsteenbanken, een schuine gelaagdheid en klei- en micarijke horizonten.⁵

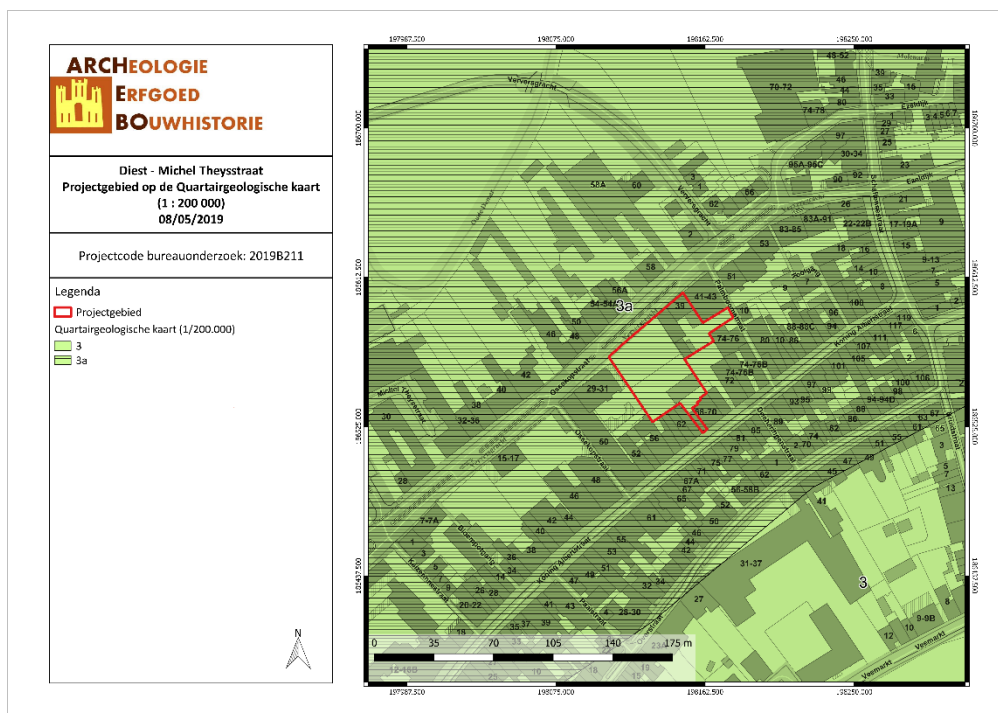
DIMI/19/05/08/10 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied op de tertiairgeologische kaart (DOV, 2019)

3.1.2.3 Quartair

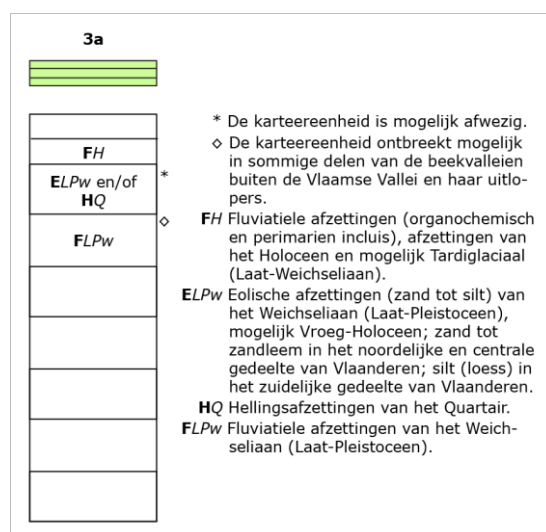
Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich volledig binnen type 3a. Bij type 3a bestaat de onderste laag uit fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Deze karteereenheid ontbreekt mogelijk in sommige delen van de beekvalleien buiten de Vlaamse Vallei en haar uitlopers. Daarboven ligt mogelijks een laag met hellingsafzettingen van het Quartair en/of eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen. In het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen bestaan deze eolische afzettingen uit zand tot zandleem, in het zuidelijke gedeelte uit silt (loess). Deze bovenste laag met eolische afzettingen en/of hellingsafzettingen is mogelijk afwezig. De bovenste laag bestaat uit fluviatiele afzettingen (organochemisch en perimarien inclus), afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).

⁵ Pieter Laga, Stephen Louwyte, en Stéphane Geets, *Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium)*, Geologica Belgica 4, 2001, 144.

DIMI/19/05/08/11 - Digitale aanmaak

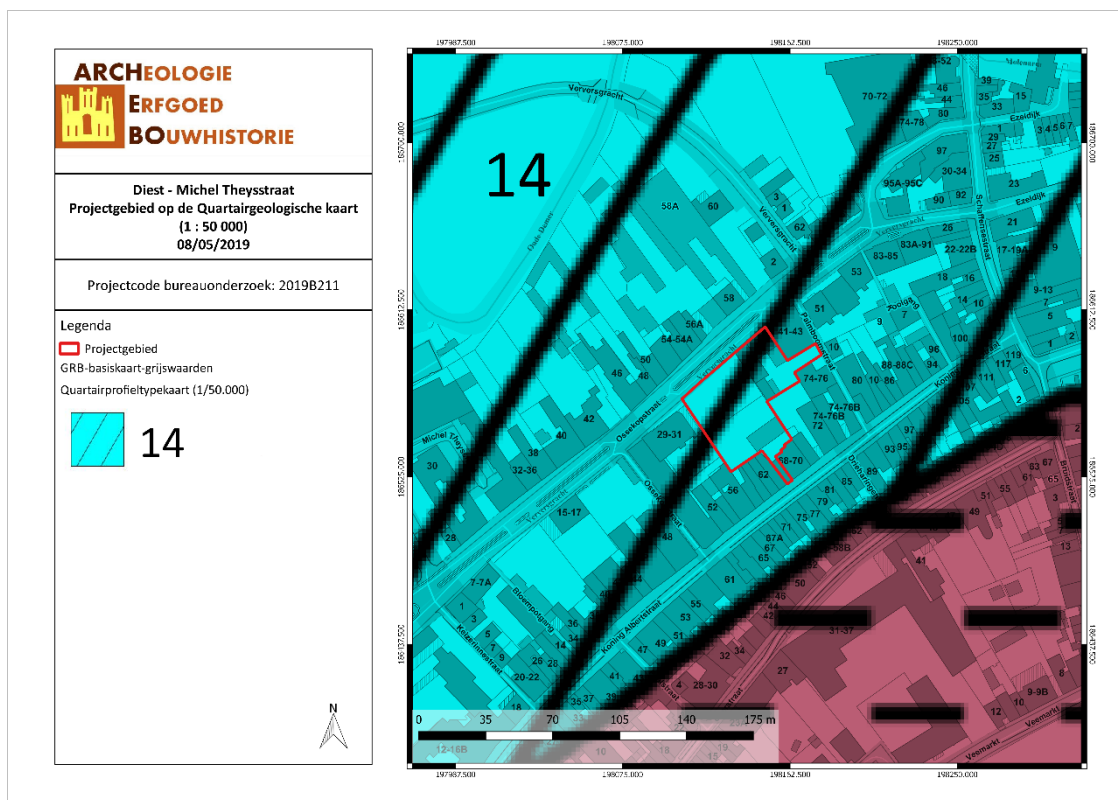
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartair geologische Kaart (DOV, 2019)

Figuur 18: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016)

Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) ligt het projectgebied binnen type 14 (lichtblauw, zwart gearceerd). Dit type bestaat uit Demeralluvium, dat bestaat uit alluviale afzettingen van de Demer. Deze zijn onderaan grof zandig, naar de top van de afzettingen toe zijn deze afzettingen lemiger.⁶

⁶ E. Frederickx en S. Gouwy, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - Kaartblad 25, Hasselt* (Vlaamse overheid, dienst Natuurlijke Rijdommen, 1996), 18–19.

DIMI/19/05/08/12 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2019)

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de **Bodemkaart** van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB, onder bebouwing. Binnen een straal van 500m rond het projectgebied wordt de bodem gekarteerd als OB (onder bebouwing) en OT (vergraven terrein).⁷

Op de **Potentiële Bodmerosiekaart** is er geen informatie beschikbaar over het projectgebied o.v.v. potentiële bodmerosie.

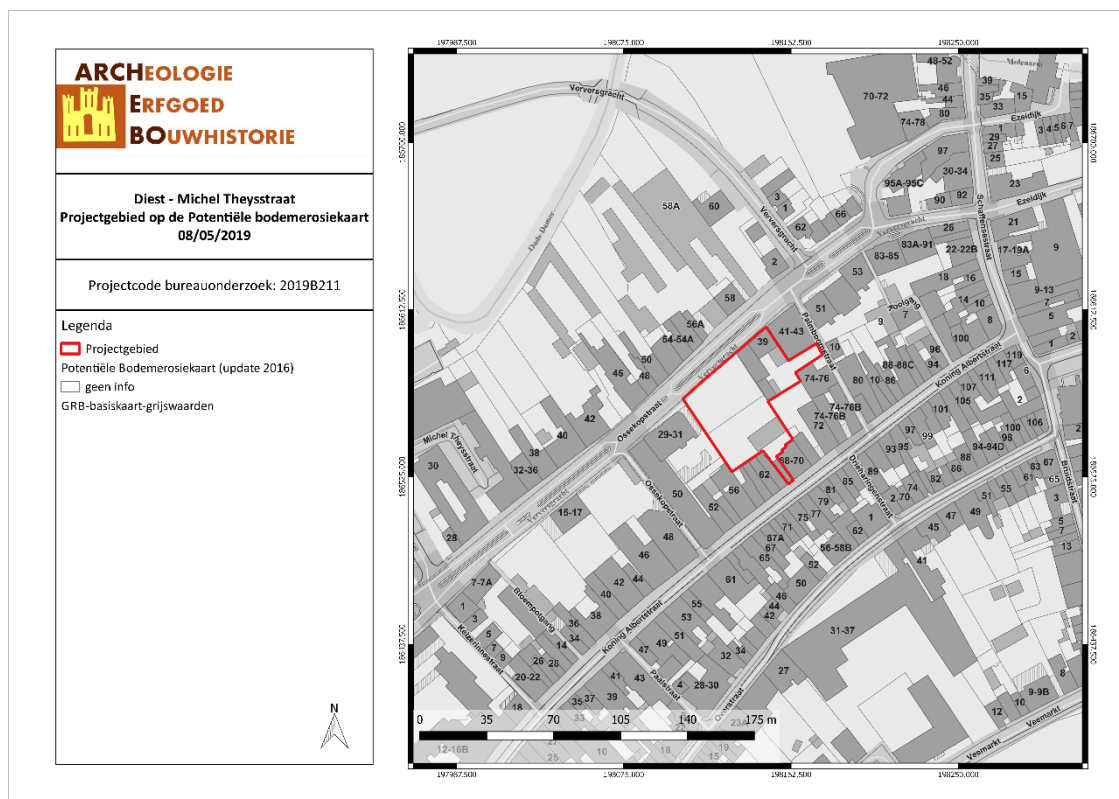
Volgens de **Bodemgebruikskaart** ligt het zuidoosten van het projectgebied binnen 'kernstadbebouwing', de rest van het terrein wordt gekarteerd als 'andere bebouwing'.

⁷ E Van Ranst en C Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000), 18.

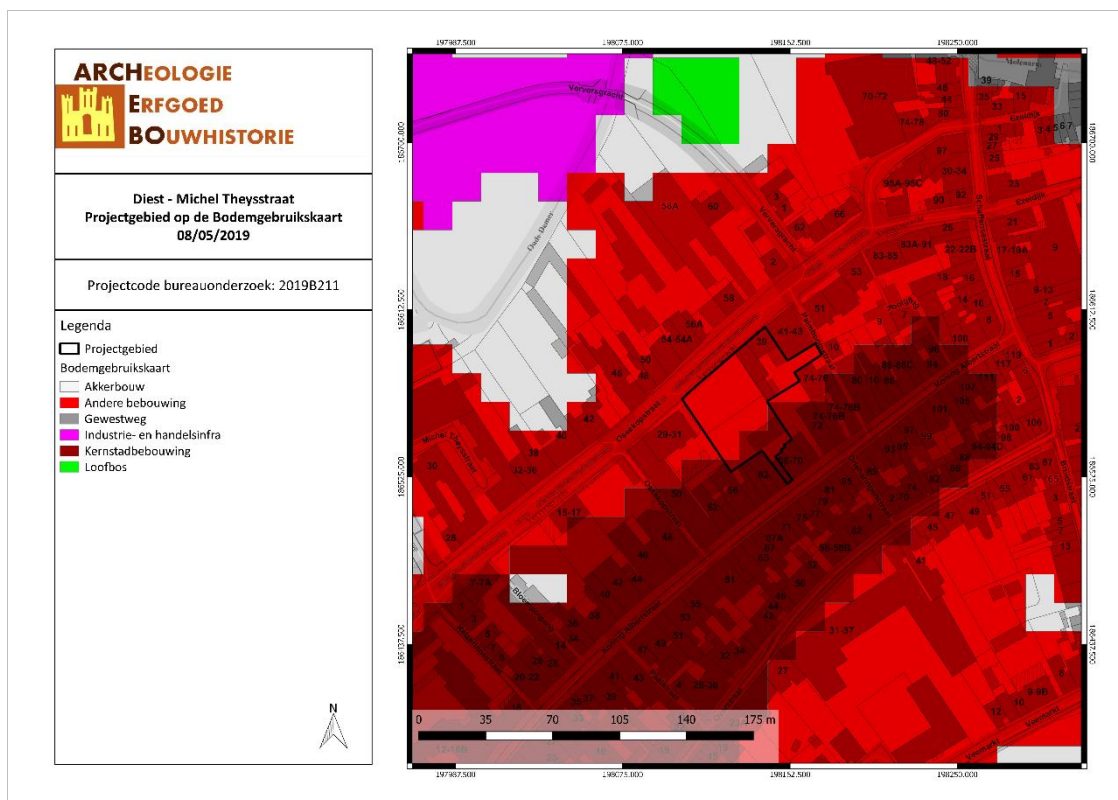
DIMI/19/05/08/13 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Situering van het projectgebied op de Bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2019)

DIMI/19/05/08/14 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Situering van het projectgebied op de Potentiële Bodemerosiekaart (Geopunt, 2019)

DIMI/19/05/08/15 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de Bodemgebruiksaan (Geopunt, 2019)

3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. In de ruimere omgeving van 500m toont de CAI meerdere vondsten. Ca. 100m ten zuidoosten van het projectgebied is een concentratie van Laatmiddeleeuwse structuren met een duidelijke fasering aangetroffen tijdens een mechanische prospectie (CAI 165613). De structuren bestaan uit een muur met onderliggende waterput en twee zijmuren, gebouwd aan de muur, die na gedeeltelijke afbraak werden overbouwd met een bakstenen vloer. De vondsten die werden aangetroffen in de lagen wijzen op een datering in de Late Middeleeuwen en de aanwezigheid van enkele scherven uit de Volle Middeleeuwen wijzen op de nabijheid van oudere sporen.

Ongeveer 125m ten oosten van het projectgebied is een 19de eeuwse waterput teruggevonden (CAI 208612). Deze was volledig opgebouwd uit bakstenen (20x9x4 cm), was gemetseld met een geelgrijze kalkmortel en was minstens 2,5m diep. Op deze diepte was er een 20-tal cm water met daaronder een puinlaag (opvulling). Hierdoor kon de werkelijke diepte van de waterput niet achterhaald worden. De binnendiameter van de put was bovenaan 100cm, de maximale breedte was 120cm. Aan de noordzijde van de waterput was een loden buis zichtbaar die door de bakstenen putwand liep en verder loodrecht naar beneden liep, verder dan de zichtbare bodem van de put. Uit de opvulling kon geen archeologisch materiaal gerecupereerd worden. Tussen 100 en 200m ten oosten van het projectgebied staat de Laatmiddeleeuwse parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw (CAI 2322).

Tussen 150 en 250m ten noordoosten van het projectgebied werd tijdens een vooronderzoek een 7 meter brede gracht uit de Late Middeleeuwen aangetroffen, een aftakking van de Demer, namelijk de Verversgracht (CAI 210081). Er werden tijdens het onderzoek geen sporen teruggevonden van kaaimuren,

oeverbeschoeiingen, bruggen, sluizen en/of rioleringen. Tijdens de opgraving werden de vulling, de beschoeiing en het oude tracé van de Verversgracht teruggevonden. De grachtvulling dateert uit de 20ste eeuw wat overeenkomt met de demping van de gracht in 1972. De oudste afzettingen dateren rond het einde van de late middeleeuwen. Op deze locatie zijn tijdens het vooronderzoek ook restanten van 19de-eeuwse bewoning net te noorden van de Verversgracht (restanten van het cellebroedersklooster?) aangetroffen. Tijdens de opgraving werden restanten van een gebouw met een diepe kelder gevonden. Dit gebouw werd afgebroken in de 20ste eeuw om plaats te maken voor een schoenfabriek. Tenslotte werd binnen deze CAI-locatie ook een Laatmiddeleeuwse muurfundering in ijzerzandsteen, waarschijnlijk een restant van het klooster, aangetroffen. Enkele zones kunnen geïnterpreteerd worden als tuinzone van het klooster. Op dit pakket kwam een dunne looplaag met daarop een pakket dat uit de 16de-17de eeuw dateert. Enkele meters noordwaarts, ca. 200m ten noordoosten van het projectgebied, zijn sporen van meerdere Laatmiddeleeuwse watermolens (CAI 2338) gevonden.

Tussen 200 en 300m ten oosten van het projectgebied zijn in 2008 tijdens een proefsleuvenonderzoek sporen van het eerste, Laatmiddeleeuwse klooster teruggevonden (CAI 2329). De sporen bestaan uit een bakstenen muurfundering en een massieve ijzerzandstenen muurfundering die de oostelijke grens van het domein markeerde. Tijdens de archeologische opgraving in de periode mei-oktober 2009 werden bijkomende resten van het Bogaardenklooster aangetroffen. Het betreft sporen van de kapel, de tuinzone, 66 skeletten en bebouwing rondom het klooster. In de zandrug zijn ook enkele lithische artefacten uit de Steentijd aangetroffen. Net ten noorden van CAI-locatie 2329 zijn sporen van een 16de-eeuwse molen (CAI 160336) gevonden. Ten noordwesten van deze sporen zijn dan weer sporen van een 16de-eeuwse sluis teruggevonden (CAI 210952). Deze sluis regelde het debiet van de Morenloop en de Verversgracht. De muren van de sluis werden niet afgebroken bij het dempen van de Demer, maar volgestort met puin. De sluis is uitzonderlijk goed bewaard. De onderbouw bestaat uit ijzerzandsteen en in latere fasen werd ze hersteld. De houten sluisdeur zat zelfs nog op zijn plaats, maar dendrochronologie kon niet uitgevoerd worden. Het sluishuisjes stond op de muren van de sluis en werd waarschijnlijk afgebroken toen de Demer gedempt werd in het begin van de jaren 1960.

Tussen 190 en 420m ten noordoosten van het projectgebied is tijdens een controle van werken beschoeiing van de historische Demer aangetroffen (CAI 210951). De ingeheide palen kunnen deel uitmaken van aanmeerpalen, steigers of andere aan de Demer gerelateerde constructies. Daarnaast werden dempingslagen, Demerbeddingslagen en oude Demer afzettingen aangetroffen en twee houten waterleidingen. De eerste waterleiding bestond uit drie uitgeholde boomstammen, die aan de uiteinden aangepunt waren om in elkaar te passen. De tweede waterleiding bestond uit twee stammen. De vondsten binnen CAI-locatie 210951 konden niet nader gedateerd worden.

Ca. 350m ten oosten van het projectgebied zijn sporen van een Laatmiddeleeuws klooster (CAI 2330) gevonden en tussen 330 en 520m van het terrein ligt het Laatmiddeleeuws Begijnhof van Diest met Sint-Catharinakerk en infirmerie (CAI 2323). De oude kapel werd ca. 1265 gebouwd. Van deze kapel blijft niets over. In de 14de eeuw werd ze vervangen door de huidige gotische kerk. Ca. 1318 werd deze kerk opgetrokken uit ijzerzandsteen, samengesteld uit drie beuken van zes traveeën. Ca. 1345 werd een hoog, weinig uitstekend transept gebouwd en nadien een koor van een travée met zevenhoekige apsis. Gelijktijdig met het koor werd aan de noordzijde een kleine sacristie gebouwd, aan de zuidzijde werd in de loop van de 16de-17de eeuw een tweede sacristie in traditionele stijl opgetrokken. De gevel van de kerk is onversierd en geritmeerd door steunberen met een steile afschuining. De ingang heeft een vlak timpaan op deurposten van gekoppelde zuiltjes. Een hoog venster is de enige rechtstreekse verlichting van het schip. Er werden tevens acht Laatmiddeleeuwse skeletten aangetroffen van begravingen buiten de kerk.

Tussen ca. 230m en 380m ten zuidoosten van het projectgebied zijn de grondvesten van een rechthoekige donjon uit de Volle Middeleeuwen aangetroffen (CAI 3141). De muren van deze donjon waren 2,5m dik. Rond de donjon lag een motte, omsloten door een cirkelvormige gracht, beide eveneens daterend uit de

Volle Middeleeuwen. In de 11de eeuw werd de motte en donjon opgericht en een neerhof gebouwd. In de 13de eeuw werd de motte verlaten en werd een nieuwe, grotere burcht ingericht op het westelijk deel van het plateau. De sporen en vondsten werden aangetroffen tijdens een archeologische opgraving. Ten zuidwesten van CAI-locatie 3141 zijn restanten van een Laatmiddeleeuws versterkt kasteel gevonden (CAI 3142). De buitenmuren vormden een rechthoekig grondplan. Op de plaats van het eerste stenen zaalgebouw, werden twee door een muur verbonden funderingen van ijzerzandstenen torens en een burchtzaal gevonden. Deze nieuwe zaal had een vloer in dambordpatroon. In het midden van de binnenkoer bevond zich een castrale kapel, met altaarsokkel en geplaveid koor. De funderingen van een poortgebouw werden aangetroffen. Langs de oost- en noordzijde van het kasteel werd een gracht van ca. 11m breedte gegraven. Deze was grotendeels opgevuld met puin. Er werd eveneens een gebouwplattegrond uit de Volle Middeleeuwen aangetroffen, waaronder een voorhof van de Tafelrondemotte die op de oostelijke rand van het plateau staat. Er zijn sporen van een langgerekt, houten gebouw (woonhuis?) met een oost-west oriëntatie aangetroffen. Eén korte zijde had een stenen fundering en rond het gebouw bevond zich een afwateringsgreppel. Op het voorhof werd in de 13de eeuw een nieuw kasteel opgericht. Het houten gebouw werd afgebroken en in de Late Middeleeuwen werd een stenen zaalgebouw (27 x 10,5m) gebouwd, met een kelder, toegankelijk via een naar buiten uitgebouwde trap en een grote zaal (lengte 20m) met een centrale stookplaats. Binnen CAI-locatie 3142 zijn ook aardewerk uit de Vroege IJzertijd en een silexkling uit de Steentijd gevonden. Ca. 500m ten zuidoosten van het projectgebied staan de restanten van een Laatmiddeleeuwse kerk, waarvan enkel het koor en enkele muurgedeelte nog rechtop staan (CAI 2321).

Tussen ca. 150 en 220m ten zuiden van het projectgebied zijn Laatmiddeleeuws rood aardewerk (al dan niet met glazuur), witbakkend aardewerk en steengoed en Laatmiddeleeuwse ijzersteenfragmenten en leistenen (constructiemateriaal zoals bakstenen, dakpannen, tegels...). Deze vondsten zijn aangetroffen tijdens een mechanische prospectie (CAI 157186).

Tussen ca. 150 en 200m ten zuidwesten van het projectgebied zijn sporen gevonden van een Laatmiddeleeuws gasthuis en van een Laatmiddeleeuws kerkhof (CAI 3843). De graven kunnen met het oude ziekenhuis verbonden worden. Ongeveer 30m verder westwaarts zijn sporen van Laatmiddeleeuwse watermolens (CAI 160335) gevonden. Tussen ca. 250 en 350m ten zuidwesten van het projectgebied is een hypocaustumtegels uit de Romeinse Tijd gevonden bij de Laatmiddeleeuwse parochiekerk Sint-Sulpitius en Sint-Dionysius (CAI 3143). Bij de kerk is veel Laatmiddeleeuws beendermateriaal aangetroffen. Ongeveer 20m zuidoostwaarts van CAI-locatie 3143 zijn sporen van Laatmiddeleeuwse openbare gebouwen en Laatmiddeleeuws Andenne en Brunssum aardewerk gevonden (CAI 3868). Ca. 20m ten zuidoosten van CAI-locatie 3868 is een Laatmiddeleeuwse ijzerzandstenen kelder met (gedichte) toegangstrap richting de straat gevonden, met een centrale zuil die de ruimte in 2 beulen verdeelt. Achteraan bevindt zich een tweede keldertje met tongewelf en bakstenen vloer in elleboogverband (dus 16de eeuw of ouder). Deze kelder heeft aan de basis eveneens ijzerzandstenen blokken rondom de kelderwand (CAI 150143). Ca. 360m ten zuidwesten van het projectgebied is een Laatmiddeleeuwse (natuurstenen) kanonbal gevonden en staat het Laatmiddeleeuws stadhuis (CAI 3910). Tussen 350 en 560m ten zuidwesten van het projectgebied zijn sporen gevonden van een Laatmiddeleeuwse pottenbakkerij (CAI 3139). Er werden een vierkante vloer in gebakken tegels aangetroffen. Boven de vloer lag een pakket waarin koperfragmenten, metaalslakken, asse- en houtskoolresten werden gevonden. Bij de vierkante vloer werd een slecht bewaarde overconstructie aangetroffen, die gebruikt werd voor de productie van rood gebruiksaardewerk. Binnen deze CAI-locatie werden een Laatmiddeleeuwse kanonbal en paalwapen en Laatmiddeleeuws glas gevonden en sporen van een Laatmiddeleeuws straat (voetweg in ijzerzandsteenplaten) met aftakking naar de Demer. Aansluitend op deze voetweg werd een tweede straat gevonden. In de stabiliseringslaag van deze weg werd een onversierde Andennewandscherf gevonden. En onder het straatoppervlak werd een munt aangetroffen, een dubbele tournois van Filips de Goede, geslagen ca. 1450. Binnen deze locatie is eveneens een 17de-eeuwse bijgebouwplattegrond, een

annex aan het 17de-eeuws huis 'De Bleeck', aangetroffen, een niet-nader gedateerde heterogene puinlaag met rood gebakken gebruiksaardewerk en Rijnlandse luxewaar en sporen van een 18de-eeuwse kapel.

Ongeveer 430m ten zuidwesten van het projectgebied zijn een niet-nader gedateerd booggewelf en bakstenen muurwerk gevonden (CAI 165058). Er werden ook drie kelders aangetroffen, waarvan één was opgetrokken in baksteen, met een tongewelf en een bakstenen vloer. De wanden waren binnenin volledig bepleisterd. De twee andere kelders waren opgetrokken uit ijzerzandsteen en hadden ook een tongewelf en witte bepleistering. Ze stonden haaks georiënteerd op de eerste kelder en liepen parallel met de straat. De twee kelders waren met elkaar verbonden, waardoor ze feitelijk één kelder vormden met in het midden een pijler en op de verbinding een dwars tongewelf (CAI 208331). De kelders konden niet nader gedateerd worden.

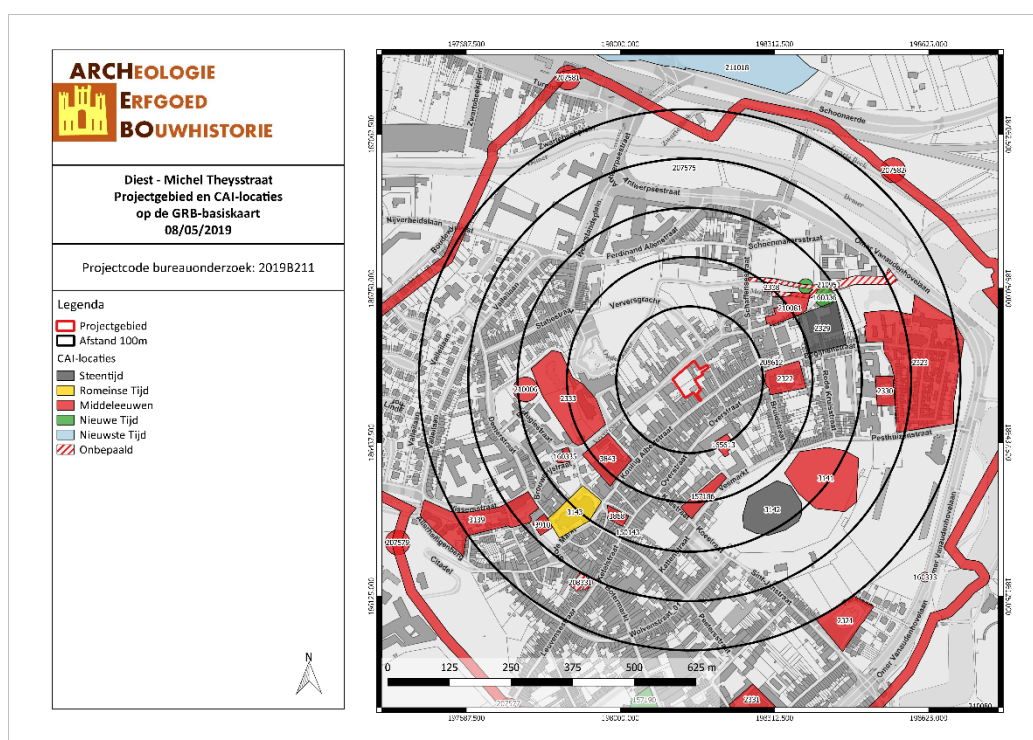
Tussen ca. 150 en 275m ten westen van het projectgebied zijn sporen van een Laatmiddeleeuws Klooster aangetroffen met de ontdekking van perceelscheidingsmuren in een lichte constructie van ijzerzandsteen en baksteen met mortelsporen van een dunne scheidingsmuur (CAI 2333). Eén kriskras gelegd vloertje in baksteenbrokken, daktegelfragmenten en andere materialen zijn gedeeltelijk bewaard en wijzen erop dat we te maken hebben met een soort van "steenweg" zoals dit gekend is uit de Maastrichtse bouwgeschiedenis. Gebouwplattegronden werden niet gevonden, materiaal dat verband houdt met de afbraak van gebouwen daarentegen wel (leisteenvragmenten). Binnen deze locatie zijn ook ceramiek, glas, 27 munten, metaal en skeletten gevonden. Deze vondsten zijn aangetroffen tijdens een opgraving.

Net ten westen van deze CAI-locatie is een niet-nader gedateerde gebouwplattegrond aangetroffen tijdens graafwerken voor de heraanleg van een zwembad (CAI 210006). Het gaat om ondergrondse muurconstructies, vloeren en archeologische lagen. De kaart van graaf de Ferraris (1771 -1778) toont op deze plaats de apsis van de kapel van het Refugiehuis. Het Laatmiddeleeuws Refugiehuis dateert zeker uit de 15de eeuw en kende een bewogen bouwhistorie. Er werd in de 16de eeuw een kapel opgericht, een nieuwe vleugel gebouwd en de oude gedeelten verfraaid. Na een uitbreiding van het domein werd in 1797 het Refugium verkocht en werden meerdere gebouwen afgebroken door particulieren. Het geheel werd als monument (1943) en stadsgezicht (2003) beschermd.

Tenslotte zijn in een straal van ca. 500-800m rondom het projectgebied sporen gevonden van de Laatmiddeleeuwse stadswal (CAI 207575).

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
210081	Verversgracht	Middeleeuwen
150143	Felix Moonsstraat 7	Middeleeuwen
2323	Begijnhof	Middeleeuwen
2330	Klooster der Grauwzusters	Middeleeuwen
2338	Ezeldijkmolen	Middeleeuwen
165613	Muren en waterput	Middeleeuwen
3143	Sint-Sulpitiuskerk	Romeinse Tijd
207575	Middeleeuwse stadsomwalling	Middeleeuwen
3910	Stadhuis	Middeleeuwen
3142	Warandekasteel	Steentijd
2333	Minderbroedersklooster	Middeleeuwen
3141	Tafelrondemotte	Middeleeuwen

160335	Binnenmolen/Grachtmolen	Middeleeuwen
208331	Sint-Jan Berchmansstraat 11-15	Onbepaald
160336	Volmolen	Nieuwe Tijd
2321	Sint-Janskerk	Middeleeuwen
165058	Hoek Sint-Jan-Berchmansstraat/Leuvensestraat	Onbepaald
157186	Aardewerk en constructiemateriaal	Middeleeuwen
2329	Voormalige Bogaardenklooster	Steentijd
3868	Oude Halle/Lakenhallen	Middeleeuwen
2322	Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw	Middeleeuwen
3843	Sint-Elisabethgasthuis	Middeleeuwen
208612	Waterput	Nieuwste Tijd
3139	De Bleek	Middeleeuwen
210006	Refugiestraat 8	Middeleeuwen
210951	Demerloop tussen Saspoort en de Schaffensestraat	Onbepaald
210952	Sluis	Nieuwe Tijd

DIMI/19/05/08/16 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2019)

3.2.2 Bekrachtigde archeologienota's en nota's

In mei 2017 heeft ArcheoPro Vlaanderen een archeologienota opgesteld voor een projectgebied aan de Michel Theysstraat in Diest (ID 3610), ca. 20m ten noordwesten van het huidige projectgebied. Deze archeologienota werd opgesteld n.a.v. het ontwikkelingsproject Ververgracht, voor de bouw van 35

nieuwe wooneenheden met ondergrondse parking en de renovatie van een beschermde gevel. Er werd tot op heden enkel een bureauonderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat er voor het projectgebied een middelhoge verwachting voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars is. Voor nederzettingsresten vanaf het Neolithicum tot en met de Volle Middeleeuwen is er dan weer een lage trefkans, met uitzondering van de Midden IJzertijd en de Vroege Middeleeuwen (hoge trefkans). Voor nederzettingsresten vanaf de Late Middeleeuwen tot en met de Nieuwste Tijd is er dan weer een hoge verwachting. Te hoogte van Michel Theysstraat 56 wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd, aangezien geen nieuwe verstoringen zullen gebeuren. Het beschermd gebouw binnen het terrein wordt gerenoveerd en enkel de binnenzijde wordt aangepast. De rest van het terrein zal onderzocht worden d.m.v. een proefsleuvenonderzoek.⁸

In 2018 heeft Triharch bvba een archeologienota opgesteld voor een projectgebied ter hoogte van Michel Theysstraat 44-46 in Diest (ID 8805), ca. 20m ten noordwesten van het huidig projectgebied. Op basis van het bureauonderzoek is het niet mogelijk om uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het plangebied, de diepte waarop zich dit zou bevinden en de bewaringstoestand ervan. Verder archeologisch vooronderzoek is vereist. Dit vervolgonderzoek zal bestaan uit een proefputtenonderzoek.⁹

In 2017 heeft Studiebureau Archeologie bvba een archeologienota opgesteld voor een projectgebied aan de Schaffensestraat in Diest (ID 4482), ca. 175m ten noorden van het huidig projectgebied. Op 31 juli 2017 werden 4 controleboringen geplaatst. De meeste boringen konden echter slechts 10cm diep gezet worden door aanwezige verharding, in de onverharde zones kon men tot 60cm diepte gaan (gestaakt door aanwezige wortels en puin). Door de nattere bodemgesteldheid van het terrein in een rivierdal en door de lage densiteit aan bewoning in het verleden, wordt een lagere archeologische verwachting voor (pre)historische bewoningssporen toegeschreven aan het terrein. Deze lagere verwachting in combinatie met de resultaten van de controleboringen en de beperkte impact van de geplande werken (slechts 120m²) zorgen voor een negatief advies voor verder archeologisch vervolgonderzoek.¹⁰

In maart 2019 heeft ARON bvba een archeologienota opgesteld voor een verkaveling (Ezeldijk) ter hoogte van de Bogaardenstraat in Diest (ID 10744), ca. 150-250m ten noordoosten van het huidig projectgebied. In 2015 was reeds een proefputten- en proefsleuvenonderzoek uitgevoerd en in verschillende deelzones had ook reeds een archeologisch vervolgonderzoek (opgraving) plaatsgevonden. Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek in combinatie met de gegevens van de reeds uitgevoerde archeologische onderzoeken, kan het terrein in drie zones verdeeld worden. Het oosten van het terrein is reeds onderzocht (opgraving 2015) en het zuiden is verstoord door de inbuizing van de Verversgracht in de jaren 1970. Het centrale gedeelte van het terrein werd tijdens dezelfde opgraving in 2015 reeds onderzocht. In deze zone werden meerdere alluviale pakketten en geen sporen aangetroffen. In de westelijke zone werden een put en enkele muren aangetroffen. Gezien het ontbreken van andere vondsten kan een precieze datering van deze put en muren niet gegeven worden. De kans op kenniswinst

⁸ T. Deville, S. Houbrechts, en R. Simons, "Michel Theysstraat te Diest (gem. Diest). Bureauonderzoek", Verslag van Resultaten (Hasselt: ArcheoPro Vlaanderen, mei 2017), 9, 81–83.

⁹ Walter Sevenants en Kristine Magerman, "Archeologienota Michel Theysstraat 44/46 Diest (prov. Vlaams-Brabant)", Verslag van Resultaten (Erps-Kwerps: Triharch onderzoek & advies bvba, 2018), 31-33; Walter Sevenants en Kristine Magerman, "Archeologienota Michel Theysstraat 44-46 Diest (prov. Vlaams-Brabant)", Programma van Maatregelen (Erps-Kwerps: Triharch onderzoek & advies bvba, 2018).

¹⁰ Vanessa Vander Ginst en Laurane Dupont, "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Schaffensestraat te Diest", Verslag van Resultaten (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017), 7–12, 32–33.

werd wel als hoog ingeschat, waardoor ARON bvba voor de westelijke zone een archeologische opgraving adviseerde. De oostelijke en centrale zone werden vrijgegeven.¹¹

In december 2017 heeft ARON bvba een archeologienota opgesteld voor een projectgebied aan de Schoenmakersstraat in Diest (ID 6165), ca. 200-350m ten noordoosten van het huidige projectgebied. De archeologienota werd geschreven n.a.v. de bouw van een wooncomplex. O.b.v. het bureauonderzoek kon geen sluitende conclusie gemaakt worden m.b.t. de aan- of afwezigheid van archeologische waarden binnen het projectgebied. De impact van recente verstoringen (sloop loods, gebruik van terrein als werfzone), de impact van een eventuele ophoging en/of egalisering en de dikte van het alluviaal pakket kunnen niet correct ingeschat worden. ARON bvba heeft vervolgens een proefputtenonderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat het terrein zeer nat was, dat de bodem zwaar verstoord is door aanwezige leidingen en dat het aan te leggen vlak zich op meer dan 1,20m diepte onder het maaiveld bevindt. Er werd dan ook besloten geen verder archeologisch vervolgonderzoek op te leggen.¹²

In november 2017 heeft ARON bvba een archeologienota geschreven voor een projectgebied aan de Michel Theysstraat in Diest (ID 5342), ca. 200m ten westen van het huidige projectgebied, n.a.v. de verbouwing van een portierswoning en de bouw van twee woningen. Het terrein ligt in een vastgestelde archeologische zone, binnen het terrein staat het Minderbroederklooster, beschermd monument, de beschermde portierswoning van het klooster en de tuin van de brouwerswoning, geïnventariseerd als historische tuin. Het archeologisch potentieel wordt voor (proto-)historische sites die dateren vanaf de middeleeuwen hoog ingeschat, gezien de ligging ter hoogte van het domein van het Minderbroederklooster. Het aantreffen van prehistorische artefactensites wordt laag ingeschat, door de topografische ligging buiten een gradiëntzone en binnen een natte positie. Er wordt een aanvullend vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een proefputten- en proefsleuvenonderzoek opgelegd.¹³

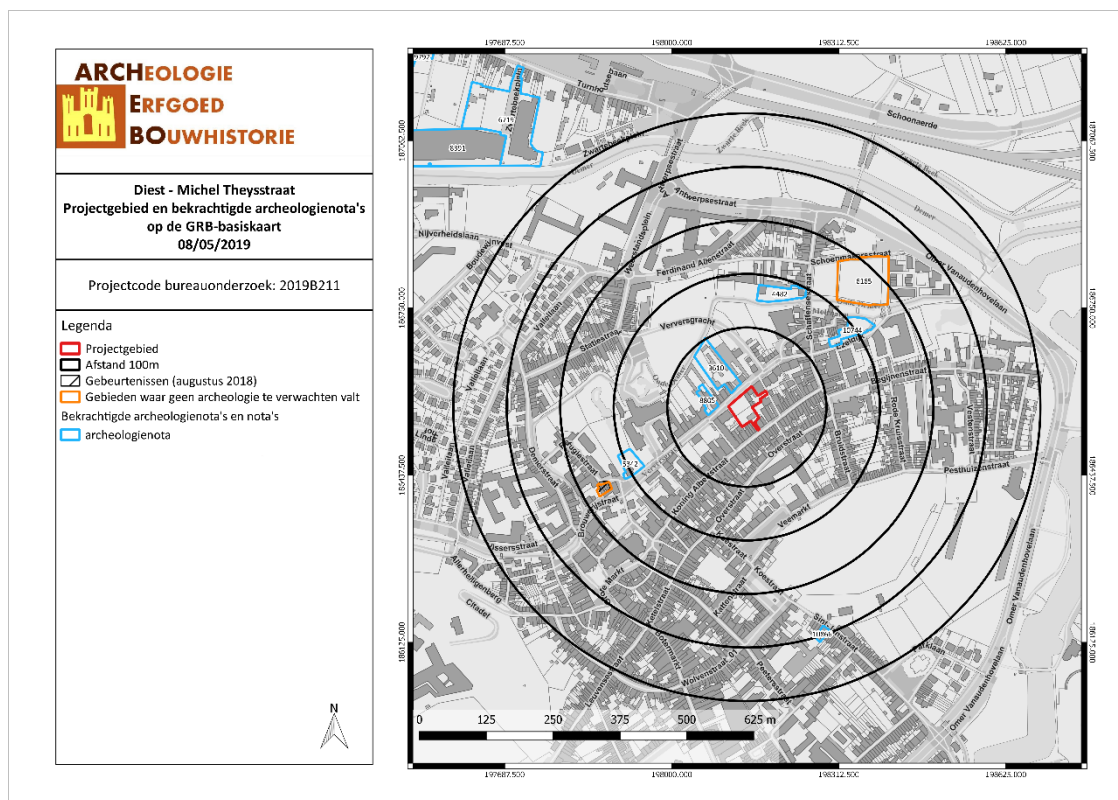
Tenslotte heeft Triharch bvba in 2019 een archeologienota opgesteld voor een projectgebied ter hoogte van Sint-Jansstraat 15 in Diest (ID 10866), ca. 400m ten zuiden van het huidige projectgebied. Op basis van het bureauonderzoek kon de afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het terrein niet aangetoond worden. Er zijn wel aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologisch erfgoed ter hoogte van de bestaande kelders. Om die reden adviseerde Triharch bvba een vervolgonderzoek in de vorm van een proefputtenonderzoek.¹⁴

¹¹ Inge Van de Staey en Elke Wesemael, "Archeologienota Diest, Bogaardenstraat (Verkaveling Ezeldijk). Ontwikkeling in 14 loten. Deel 1: Verslag van resultaten", Verslag van Resultaten (Tongeren: ARON bvba, maart 2019), 58–60.

¹² Patrick Reygel en Inge Van de Staey, "Archeologienota Diest, Schoenmakersstraat. Bouw van een wooncomplex. Deel 1: Verslag van resultaten", Verslag van Resultaten (Tongeren: ARON bvba, december 2017), 42–43, 49, 55–56.

¹³ Hanne De Langhe en Petra Driesen, "Archeologienota Diest, Michel Theysstraat. Verbouwing van een portierswoning en bouw van twee woningen. Deel 1: Verslag van resultaten", Verslag van Resultaten (Tongeren: ARON bvba, november 2017), 44–45.

¹⁴ Kristine Magerman, "Sloop & nieuwbouw Sint-Jansstraat 15 Diest (prov. Vlaams-Brabant)", Verslag van Resultaten (Erps-Kwerps: Triharch onderzoek & advies bvba, 2019), 30–32; Walter Sevenants en Kristine Magerman, "Archeologienota: programma van maatregelen. Sloop & nieuwbouw Sint-Jansstraat 15 Diest (prov. Vlaams-Brabant)", Programma van Maatregelen (Erps-Kwerps: Triharch onderzoek & advies bvba, 2019).

DIMI/19/05/08/17 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de Bekrachtigde archeologienota's (CAI, 2019)

3.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.¹⁵

Het projectgebied ligt binnen de historische stadskern van Diest¹⁶ en binnen het terrein staan twee bouwkundige relictten en twee monumenten. De relictten zijn delen van het celebroedersklooster (ID 200254). In een charter van 7 februari 1375 staat dat dhr. Geeraert Van Blankaer een huis afstaat aan de celebroeders. Tussen 1478 en 1481 werd hun kerk opgericht. Dankzij giften en aankopen kon het klooster uitgroeien tot een complex dat in de tweede helft van de 18de eeuw geheel vernieuwd werd. Het complex bestaat uit een kapel, een keuken, een grote en kleine refter, een gastenverblijf, brouwerij, stallingen, slaapverblijven, een grote binnenplaats en twee kleinere en één ruime binnenkoer. Tussen 1780 en 1781 bouwden ze een nieuw kerkgebouw.¹⁷ De kapel van dit celebroedersklooster is tevens een beschermd monument sinds 05 juli 1983.¹⁸ Een deel van de Brouwerij De Drie Kronen staat ook binnen het projectgebied. De brouwerij is een beschermd monument sinds 11 augustus 1943.¹⁹

¹⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 17 januari 2018, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

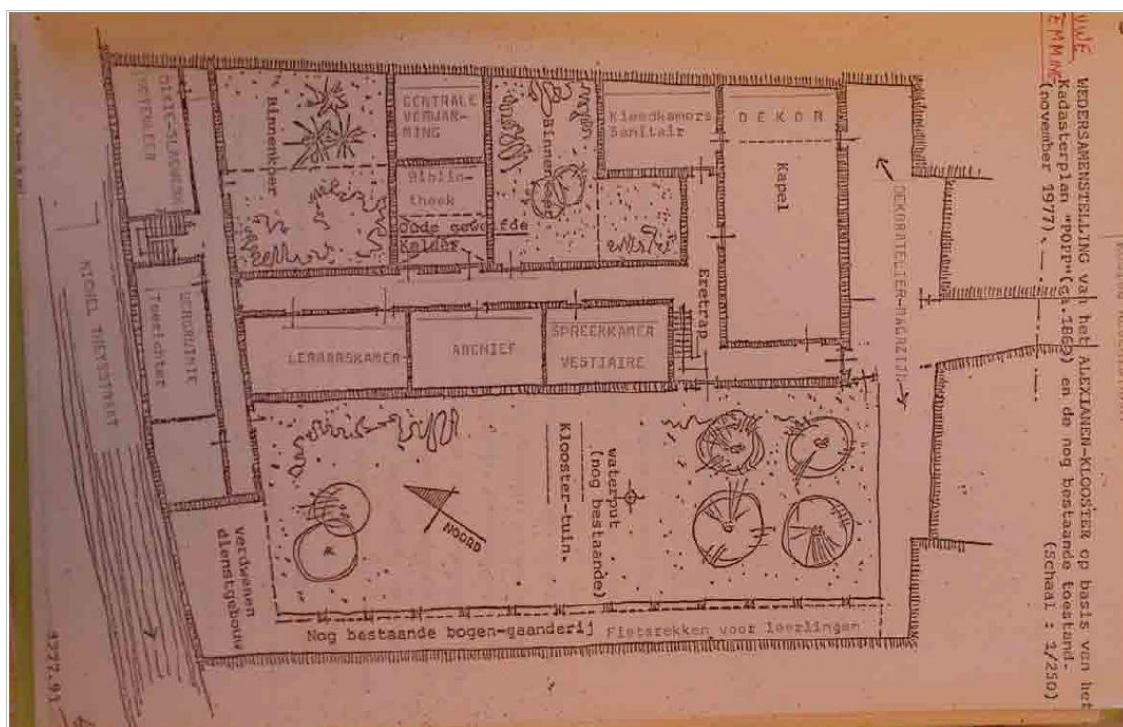
¹⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Historische stadskern van Diest".

¹⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Celebroedersklooster (ID 200254)".

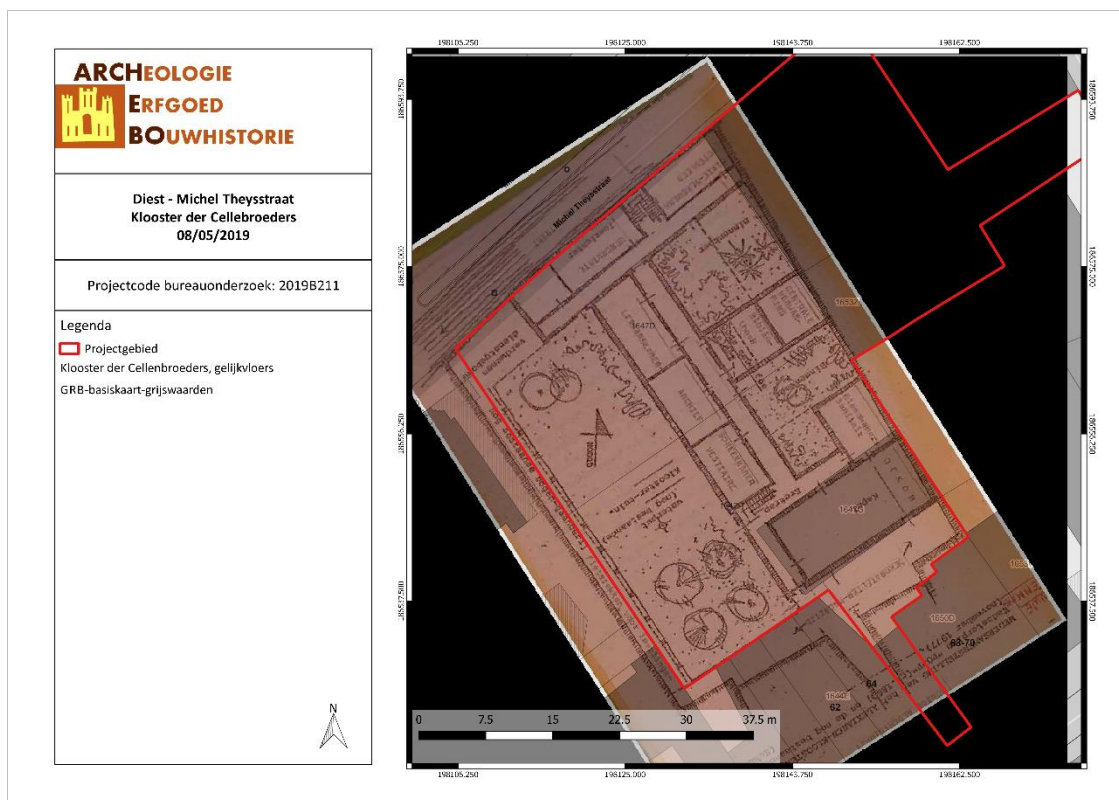
¹⁸ "Celebroedersklooster".

¹⁹ "Brouwerij De Drie Kronen".

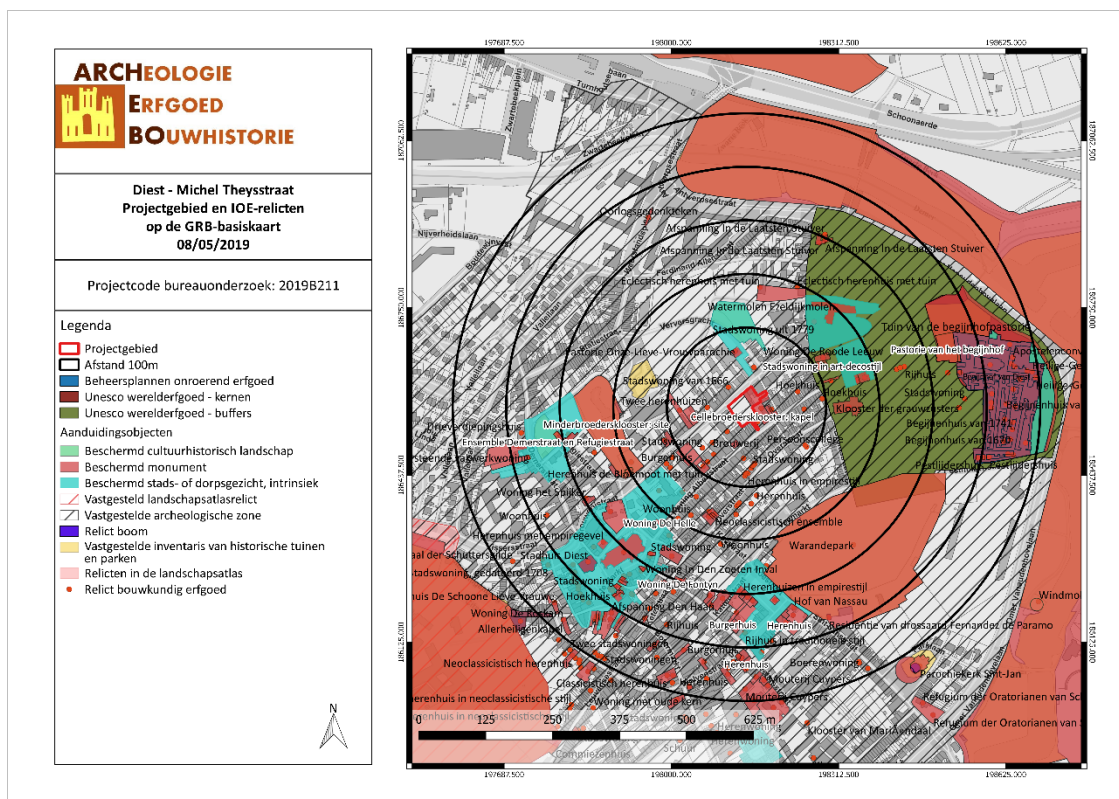
Zoals zichtbaar is op figuur 22 staat de kapel in het zuidoosten van het projectgebied. Ten zuiden van de kapel bevindt zich een decorateliër en magazijn, het oostelijk deel van de kapel wordt benut voor 'dekor' (sic), ten noorden van de kapel zijn er een kleedkamer en sanitair, een hal met eretrap, een binnenkoer, een ruimte voor de centrale verwarming, een bibliotheek, een tweede binnenkoer, een spreekkamer en vestiaire, een archief, een lerarenkamer en nog drie extra kamers. Ten westen van de kapel ligt de kloostertuin, met waterput en bogengaanderij (met fietsenrekken voor leerlingen). Ten noorden van deze bogengaanderij was er een dienstgebouw, maar dit was rond de periode van het opstellen van de kaart reeds verdwenen (zoals aangeduid op de kaart).

Figuur 25: Overzicht gelijkvloers Klooster der Cellebroeders, 18de eeuw

DIMI/19/05/08/18 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Kaart met situering van het projectgebied en het Klooster der Cellebroeders, 18de eeuw (2019)

DIMI/19/05/08/19 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relict op GRB-basiskaart (AOE, 2019)

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Diest werd voor het eerst vermeld in 900 als Dioste. Andere varianten voor de plaatsnaam zijn Diste, Disthe, Dist, de Disten, Dieste, Dest, Dyeste, Dysta en Dyst. De stad wordt ook Oranjestad genoemd, door haar historische band met het Huis Oranje-Nassau.

Binnen het Karolingische Rijk was Diest een graafschap. Door haar gunstige ligging langs de handelsweg Brugge-Keulen en aan de rivier de Demer kende de stad haar opkomst. In 1229 kreeg ze bijgevolg haar stadsrechten van hertog Hendrik I van Brabant. In 1365 werd de eerste stadsomwalling opgetrokken met acht poorten. De stad zelf had een dertigtal straten.

Door de aanwezigheid van de landbouwmarkt en de graan- en veemarkten, die druk bezocht werden, en voornamelijk door de lakennijverheid en lakenhandel kenden de inwoners van Diest in de loop van de 14de en 15de eeuw een grote welvaart.

In de 15de eeuw behoorde Diest toe aan Maria van Loon-Heinsberg, een nakomeling van de graven van Loon. In 1440 trouwde zij met Jan IV van Nassau, waardoor Diest opgenomen werd binnen het graafschap Nassau-Dillenburg. In 1499 kwam de stad door een ruil in het bezit van Engelbrecht II, graaf van Nassau. René van Chalon, een opvolger van Engelbrecht II, droeg eveneens de titel Prins van Oranje, waardoor Diest in het bezit kwam van het Huis Oranje-Nassau. Door de ligging van Diest nabij de Demer, op de grens tussen het hertogdom Brabant en het prinsbisdom Luik en door haar connectie met Oranje-Nassau, was de stad vaak het slachtoffer van belegeringen, plunderingen en verwoesting. In 1572 werd Diest tijdens de tweede invasie van Willem van Oranje door hem ingenomen, maar binnen datzelfde jaar kwam de stad weer in handen van Don Frederik. In 1635 werd de stad door zowel de Republiek der Verenigde Nederlanden als Frankrijk bezet, met als doel de Zuidelijke Nederlanden onderling te verdelingen. Dit mislukte echter. Tussen 1701 en 1705 werd Diest bezet door Franse, Staatse en Spaanse troepen. Tussen 1713 en 1790 bevond Diest zich onder het bewind van Oostenrijk. De stad herstelde zich en er werd weer volop handel gedreven. De Habsburgse monarchie werd echter niet graag gezien, waardoor velen Frankrijk in 1792 als bevrijder zagen. Door hun harde repressie van het katholicisme, het invoeren van de conscriptie en door het afschaffen van het Ancien Regime, brak in 1798 de Boerenkrijg uit. Gedurende vier dagen bezette een boerenleger de stad, die omsingeld werd door Franse troepen. Een groot deel van het boerenleger wist te ontsnappen, de stad zelf werd voor de zoveelste keer geplunderd. In 1795 werden de Zuidelijke Nederlanden, waartoe Diest behoorde, aangehecht aan Frankrijk.

Tussen 1815 en 1830 volgde de Nederlandse periode en in 1835 werd een citadel met omwalling met gracht, twaalf fronten en het Leopoldfort opgetrokken, ter bescherming tegen Holland. Het tracé van deze omwalling is nog herkenbaar in de huidige ringlanen en zichtbaar bij de bewaarde 'Halve Maan'. Deze omwalling en versterkingen waren reeds verouderd bij het uitbreken van WO I. Tijdens WO II werd een groot deel van de resterende wallen en versterkingen verder afgebroken. De Citadel werd tijdens de Tweede Wereldoorlog in gebruik genomen door de opleidingsschool van het NSKK (Nationalsozialistische Kraftfahrkorps, een paramilitaire vervoersorganisatie van de Nazipartij). De Citadel werd tussen 1953 en 2011 gebruikt door het Eerste Bataljon Parachutisten van het Belgische Leger.

In 1971 werd de gemeente Webbekom opgenomen binnen de gemeente Diest. Op 1 januari 1977 fuseerde Diest met Deurne, Kaggevinne, Molenstede en Schaffen, waardoor de huidige gemeente ontstond.²⁰

²⁰ "Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 270", geraadpleegd 12 april 2018, <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=270>; Agentschap Onroerend Erfgoed, "Diest",

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Hiermee kan nagegaan worden of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden en of het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste relatief betrouwbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige structuren waren misschien reeds verdwenen bij het optekenen van de kaart.

De Villaretkaart wordt eveneens de kaart van de Franse ingenieurs en geografen genoemd (1745-1748). Het bestrijkt grote delen van het huidige Belgische grondgebied en vertelt ons hoe het landschap erbij lag in het midden van de 18de eeuw. Na de slag bij Fontenoy (1745) kregen de Fransen voor enkele jaren de controle over onze gebieden. Het is in die militaire context dat de meer dan 80 kaartbladen ontstonden. Op de **Villaretkaart** kruist het projectgebied met drie gebouwen, één in het noordoosten en twee in het zuiden. De rest van het terrein bestaat rond 1745-1748 uit een groene zone. Langs de noordwestelijke grens van het projectgebied stroomt de Verversgracht.

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn. Op de **Ferrariskaart** (1771-1778) stroomt de Verversgracht langs de noordwestelijke grens, door het projectgebied. Het centrum van het terrein is bebouwd en langs de zuidwestelijke grens ligt een privétuin. De noordoostelijke uitsteker van het projectgebied kruist met een gebouw.

DIMI/19/05/08/20 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

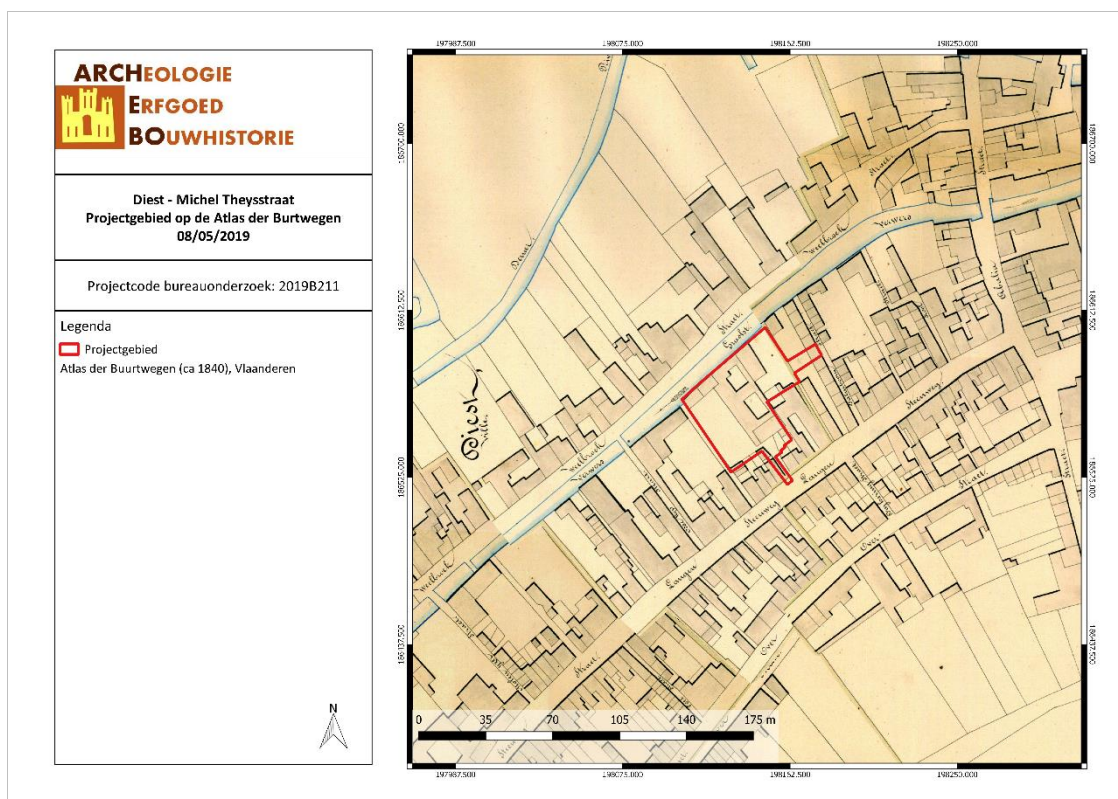

DIMI/19/05/08/21 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.²¹ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferriskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

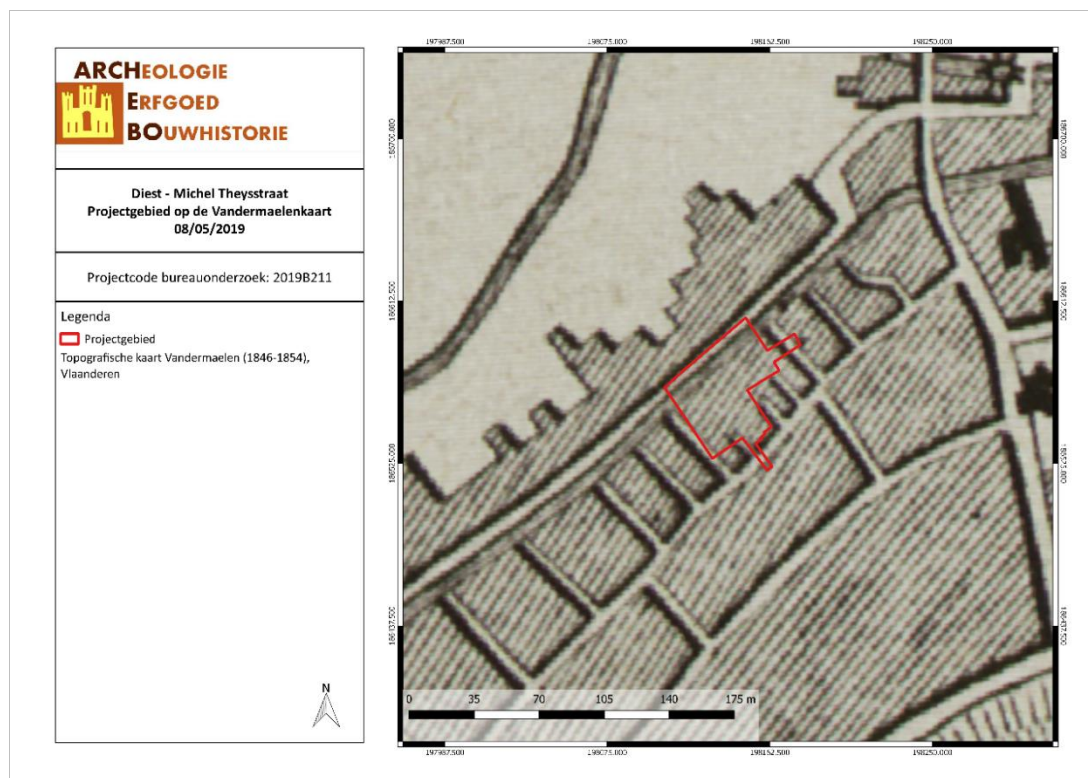
Op de **Atlas der Buurtwegen** zien we dat het projectgebied grotendeels bebouwd is. De Verversgracht met NO-ZW oriëntatie ligt langs de noordwestelijke grens van het terrein, maar niet langer binnen het projectgebied. De Koning Albertstraat wordt op deze kaart als *Langen Steenweg* aangeduid, de Michel Theysstraat als *Weelbroek Straet*. Op de **Vandermaelenkaart** zien we dat de situatie grotendeels ongewijzigd blijft. De twee wegen en gracht zijn nog steeds zichtbaar, enkel de bebouwing is minder gedetailleerd getekend en neemt meer ruimte binnen het terrein in. De **Popp-kaart** is weer meer gedetailleerd als de Vandermaelenkaart en toont grotendeels dezelfde situatie als de Atlas der Buurtwegen. Binnen het projectgebied zijn twee perceelnummers zichtbaar: perceel 1646a, een hof in het bezit van de Cellebroeders van Diest en perceel 1653a, een brouwerij in het bezit van Julius Colson, een brouwer in Diest. De **topografische kaart van 1873** toont een bebouwd terrein, dat langs het noordoosten, zuidoosten en zuidwesten begrensd wordt door wegen en in het noordwesten door de Verversgracht.

DIMI/19/05/08/22 - Digitale aanmaak

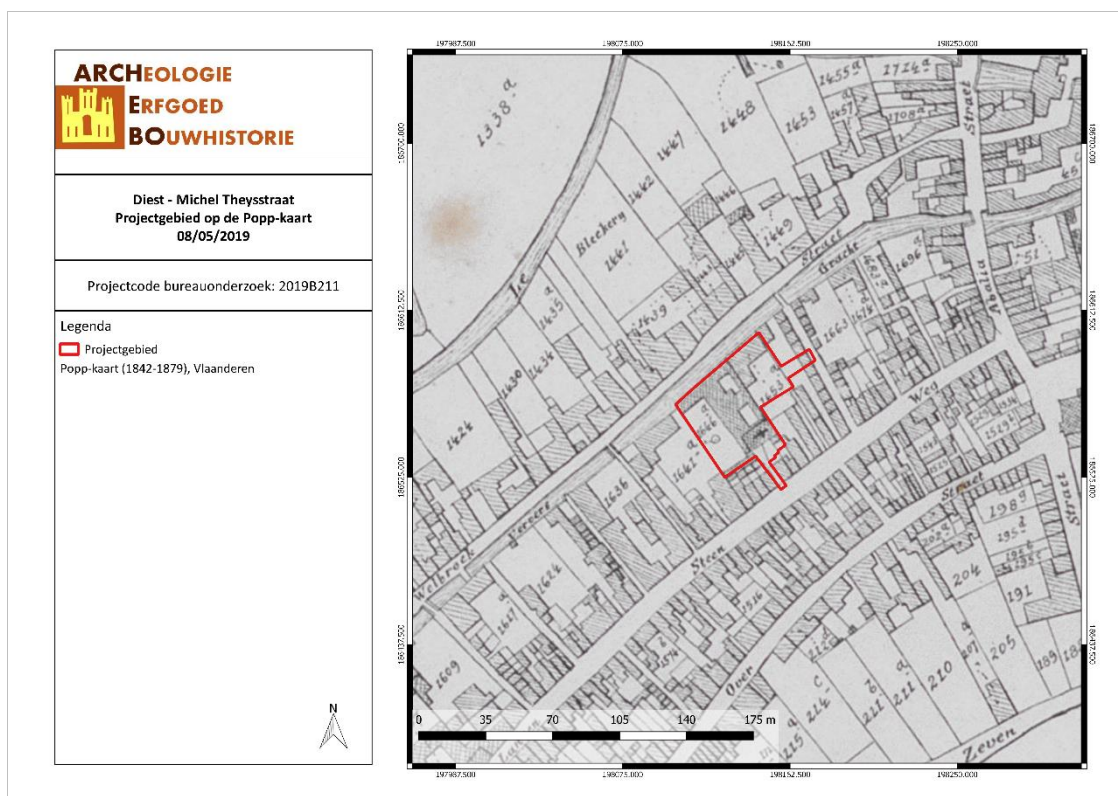
Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2019)

²¹ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

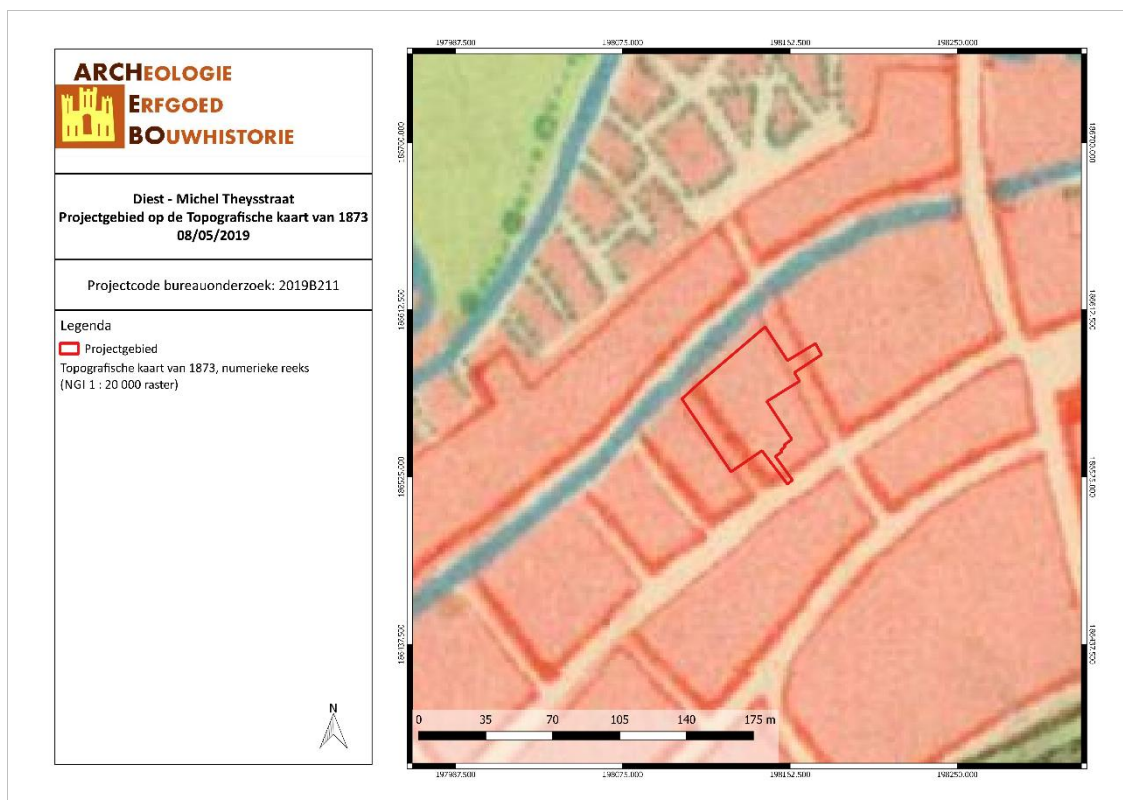
DIMI/19/05/08/23 - Digitale aanmaak

Figuur 31: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2019)

DIMI/19/05/08/24 - Digitale aanmaak

Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Popp-kaart (Geopunt, 2019)

DIMI/19/05/08/25 - Digitale aanmaak

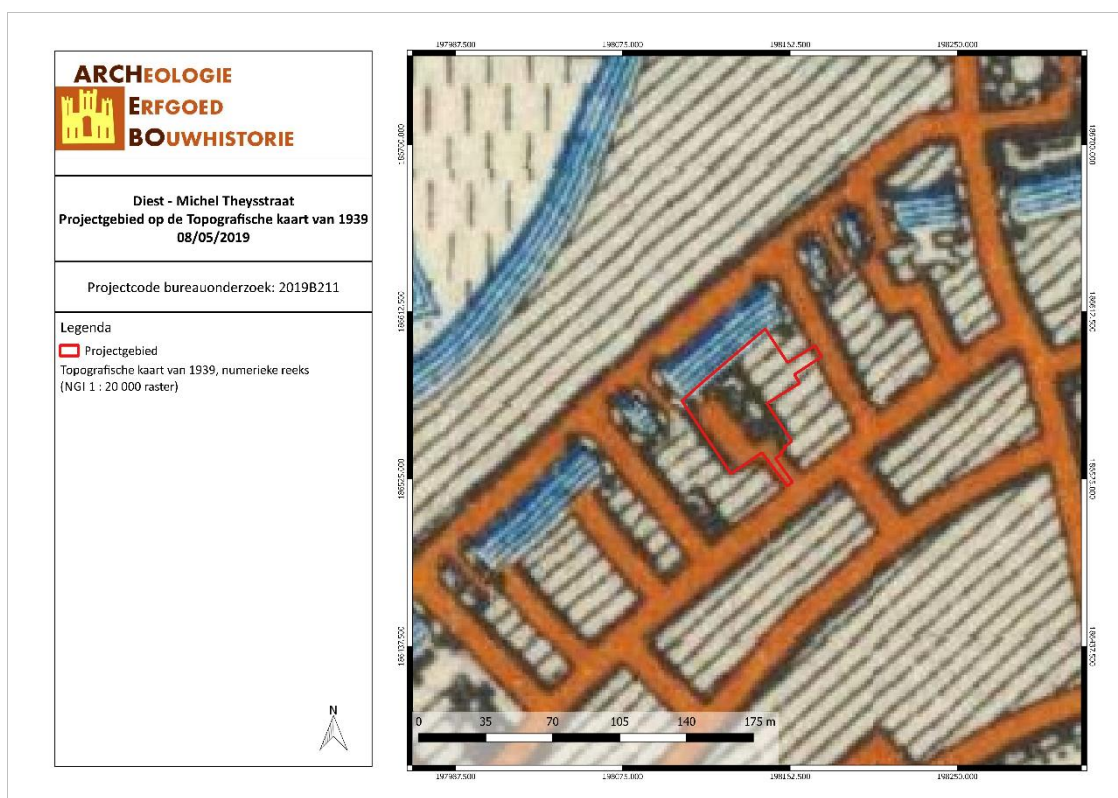
Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2019)

De topografische kaart van 1904 geeft de bebouwing binnen het projectgebied meer gedetailleerd weer. De weg langs de zuidwestelijke grens van het terrein is niet langer weergegeven. Op de topografische kaart van 1939 lijkt een weg (ZO-NW georiënteerd) door het zuidwesten van het projectgebied te lopen. De topografische kaarten van 1969, 1981 en 1989 zijn niet gedetailleerd genoeg om details m.b.t. de bebouwing af te lezen. Vanaf de luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003 is de huidige situatie zichtbaar.

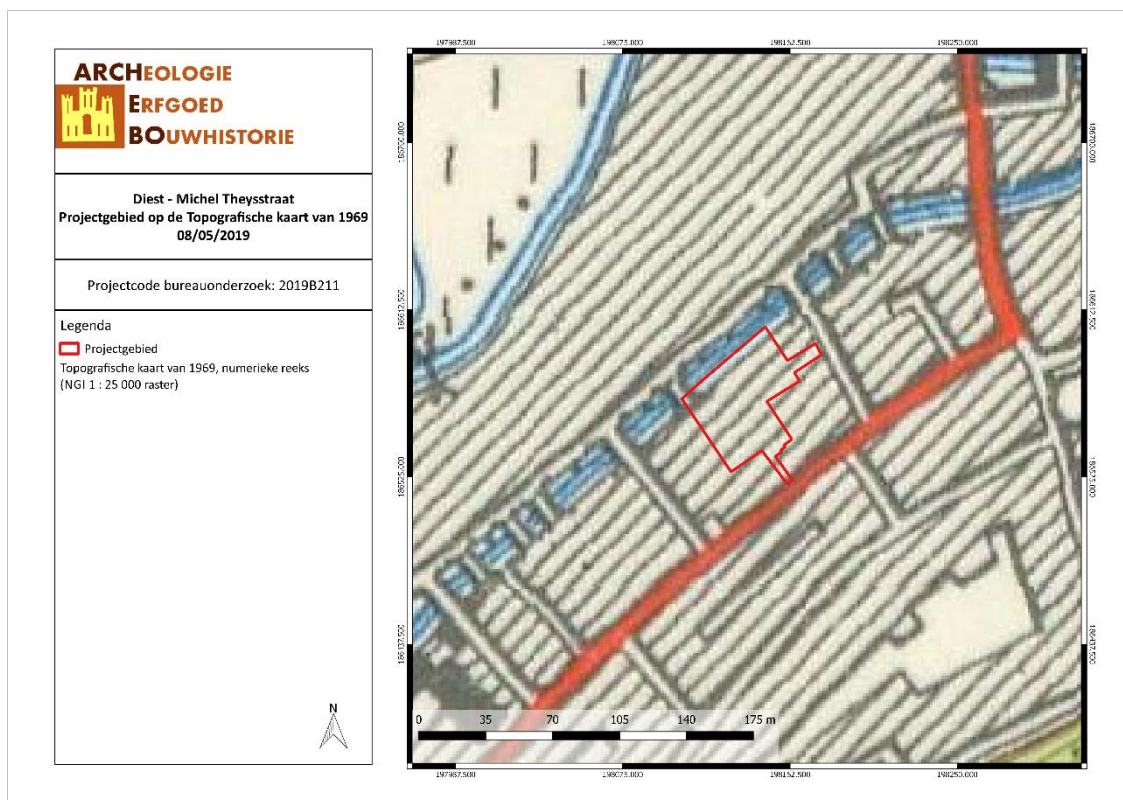
DIMI/19/05/08/26 - Digitale aanmaak

Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2019)

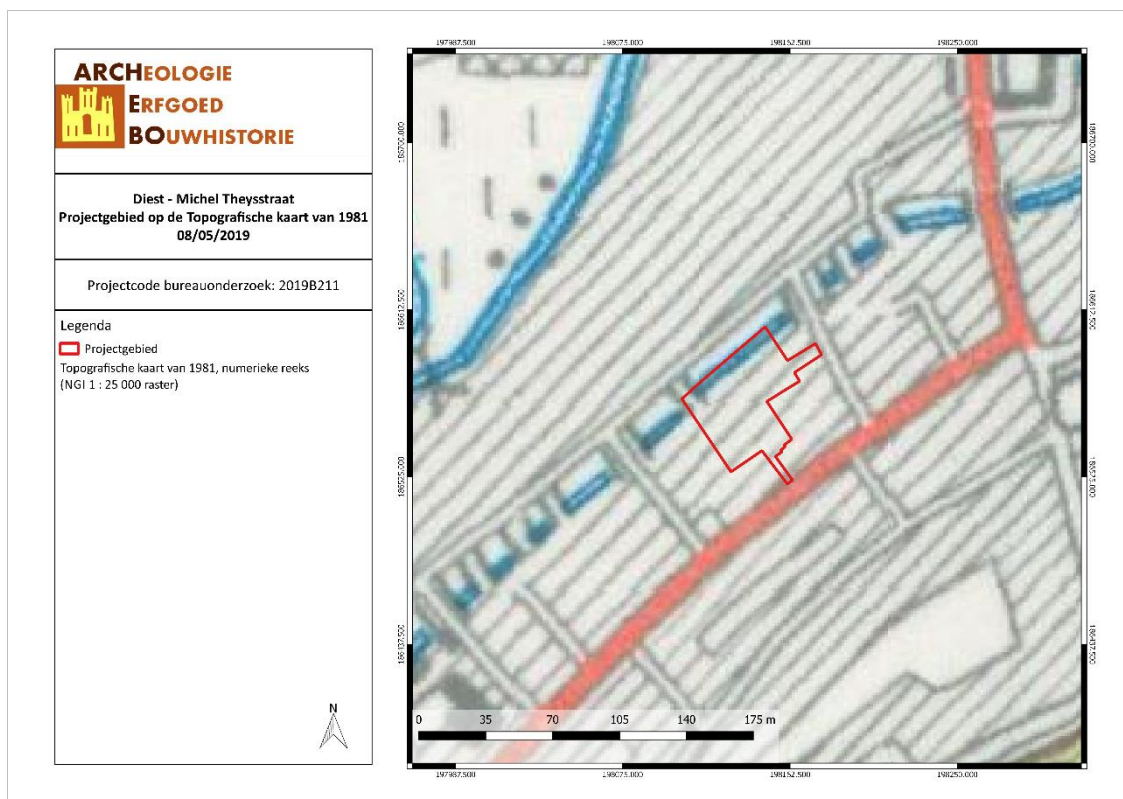

DIMI/19/05/08/27 - Digitale aanmaak

Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2019)

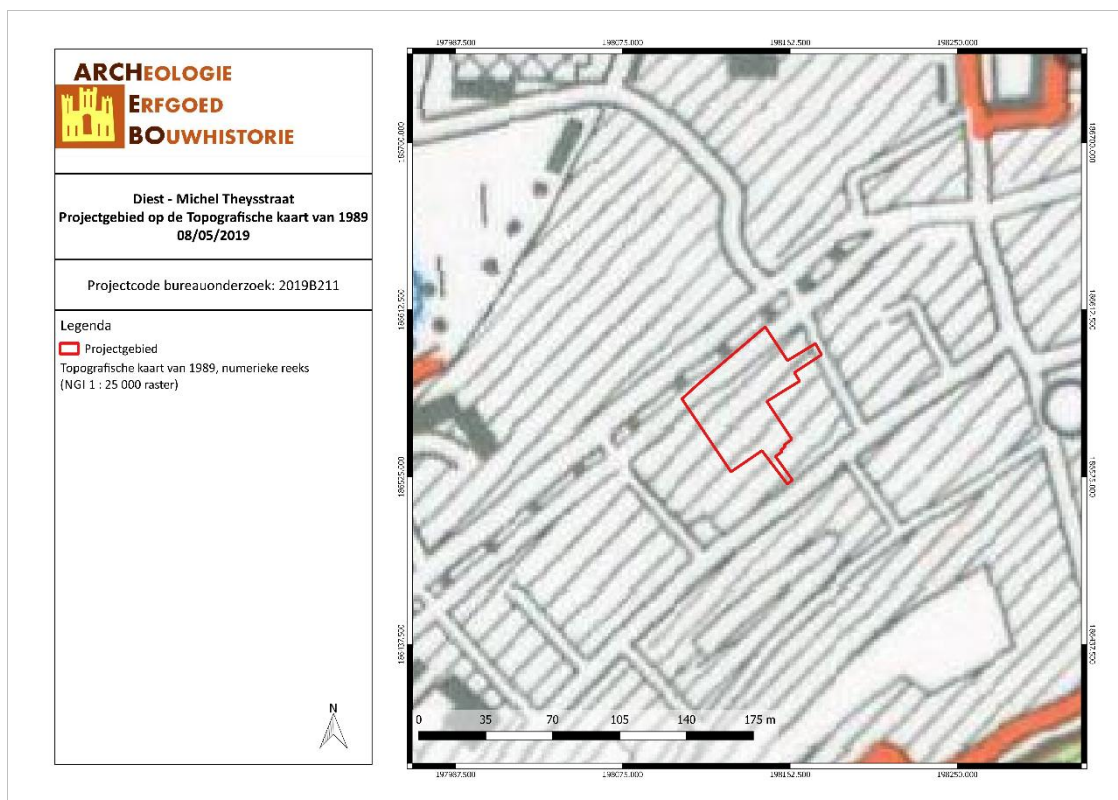

DIMI/19/05/08/28 - Digitale aanmaak

Figuur 36: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2019)

DIMI/19/05/08/29 - Digitale aanmaak

Figuur 37: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2019)

DIMI/19/05/08/30 - Digitale aanmaak

Figuur 38: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2019)

DIMI/19/05/08/31 - Digitale aanmaak

Figuur 39: Situering van het projectgebied op Orthofoto uit 1979-1990 (Geopunt, 2019)

DIMI/19/05/08/32 - Digitale aanmaak

Figuur 40: Situering van het projectgebied op Orthofoto uit 2000-2003 (Geopunt, 2019)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is sinds ca. 1745-1748 tot nu. Vanaf de Villaretkaart is er bebouwing zichtbaar binnen het terrein. Gezien de ligging binnen de historische stadskern van Diest is het mogelijk dat het terrein ook voordien bebouwd was. Binnen het terrein staat namelijk een delen van het cellebroedersklooster. In de tweede helft van de 15de eeuw bouwden de Cellebroeders een nieuwe kerk en in de tweede helft van de 18de eeuw werd het klooster vernieuwd dat in tussentijd reeds tot een heel complex was uitgegroeid. Het klooster stond in het zuidwesten van het terrein, in het noordoosten heeft de Brouwerij De Drie Kronen gestaan. Deze brouwerij is nu een beschermd monument, net zoals de kapel van de Cellebroeders.

Volgens de Bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB, onder bebouwing. Binnen een straal van 500m rond het projectgebied wordt de bodem gekarteerd als OB (onder bebouwing) en OT (vergraven terrein). Het projectgebied ligt op een zuidoost-gerichte helling een de Verversgracht, een aftakking van de Oude Demer. De Verversgracht stroomt langs de noordwestelijke grens van het terrein. Ten noordwesten van het projectgebied, op een NO-ZW as, stroomt de Oude Demer. Ca. 400m ten noorden van het terrein stroomt de Demer en ca. 500m ten oosten stroomt de Begijnebeek.

Topografisch en hydrografisch gezien is de verwachting naar goed bewaarde **Steentijdsites hoog**. Het projectgebied ligt op een zuidoost-gerichte helling, binnen een gradiëntzone van de natte Oude Demer-vallei naar het hoger gelegen plateau. Echter door de bouw van de Stad Diest zijn deze mogelijk verstoord geraakt. De aanwezigheid kan echter nooit volledig uitgesloten worden zoals bijvoorbeeld bij het

onderzoek nabij het Bogaardenklooster, maar de verwachting naar bewaring is eerder laag. Het is evenwel ook mogelijk dat sporensites uit latere periodes bewaard zijn.

3.5 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

3.5.1 Algemeen

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van GINCO PROJECTS NV een melding van werken opgemaakt voor een terrein ter hoogte van Michel Theysstraat 39 en Koning Albertstraat 36-70 in Diest (Vlaams-Brabant). De melding van werken is opgesteld naar aanleiding van het bouwen van een kelderverdieping binnen het terrein. Het projectgebied ligt binnen een vastgestelde archeologische zone, binnen de historische stadskern van de stad Diest. Concrete plannen voor de gebouwen zijn tot op heden nog niet opgesteld. Er zijn wel twee scenario's, zijnde ofwel de nieuwe gebouwen zoveel mogelijk 'anders' ontwerpen dan de bestaande bebouwing om het contrast te vergroten en het erfgoed zelfstandig te ervaren, ofwel kenmerken van het erfgoed overnemen in de nieuwe architectuur. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 2 669,004 m².

3.5.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat het projectgebied bebouwd is sinds ca. 1745-1748. Mogelijk was er ook voordien bebouwing aanwezig binnen het terrein, door de aanwezigheid van de Cellebroeders en door de ligging binnen de historische stadskern van Diest.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. In de ruimere omgeving van 500m toont de CAI meerdere vondsten. Het betreft een concentratie van Laatmiddeleeuwse structuren met een duidelijke fasering en enkele scherven uit de Volle Middeleeuwen (CAI 165613), een 19de eeuwse waterput (CAI 208612), de Laatmiddeleeuwse parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw (CAI 2322), een 7 meter brede gracht met beschoeiing uit de Late Middeleeuwen en de 20ste-eeuwse opvulling (Verversgracht), restanten van 19de-eeuwse bewoning, restanten van een gebouw met een diepe kelder en een Laatmiddeleeuwse muurfundering in ijzerzandsteen (CAI 210081), sporen van meerdere Laatmiddeleeuwse watermolens (CAI 2338), enkele lithische artefacten uit de Steentijd en sporen van het eerste, Laatmiddeleeuwse klooster, waaronder funderingen, sporen van de kapel, de tuinzone, 66 skeletten en bebouwing rondom het klooster (CAI 2329), sporen van een 16de-eeuwse molen (CAI 160336), sporen van een 16de-eeuwse sluis (CAI 210952), niet-nader gedateerde beschoeiing van de historische Demer, dempingslagen, Demerbeddingslagen en oude Demer afzettingen en twee houten waterleidingen (CAI 210951), sporen van een Laatmiddeleeuws klooster (CAI 2330), het Laatmiddeleeuws Begijnhof van Diest met Sint-Catharinakerk en infirmerie en acht Laatmiddeleeuwse skeletten van

begravingen buiten de kerk (CAI 2323), de grondvesten van een rechthoekige donjon, een motte en een cirkelvormige gracht uit de Volle Middeleeuwen (CAI 3141), een silexkling uit de Steentijd, aardewerk uit de Vroege IJzertijd, sporen van een langgerekt, houten gebouw (woonhuis?) met een oost-west oriëntatie een gebouwplattegrond uit de Volle Middeleeuwen en restanten van een Laatmiddeleeuws versterkt kasteel (CAI 3142), de restanten (koor en muurgedeelten) van de Laatmiddeleeuwse Sint-Janskerk (CAI 2321), Laatmiddeleeuws rood aardewerk (al dan niet met glazuur), witbakkend aardewerk en steengoed en Laatmiddeleeuwse ijzersteenfragmenten en leistenen (CAI 157186), sporen van een Laatmiddeleeuws gasthuis en een Laatmiddeleeuws kerkhof (CAI 3843), sporen van Laatmiddeleeuwse watermolens (CAI 160335), een hypocaustumtegels uit de Romeinse Tijd, de Laatmiddeleeuwse parochiekerk Sint-Sulpitius en Sint-Dionysius en veel Laatmiddeleeuws beendermateriaal (CAI 3143), sporen van Laatmiddeleeuwse openbare gebouwen en Laatmiddeleeuws Andenne en Brunssum aardewerk (CAI 3868), een Laatmiddeleeuwse ijzerzandstenen kelder en een 16de-eeuws keldertje (CAI 150143), een Laatmiddeleeuwse (natuurstenen) kanonbal en het Laatmiddeleeuws stadhuis (CAI 3910), sporen van een Laatmiddeleeuwse pottenbakkerij, een Laatmiddeleeuwse kanonbal en paalwapen, Laatmiddeleeuws glas en sporen van een Laatmiddeleeuws straat, een onversierde Andennewandscherf en een dubbele tournois van Filips de Goede (munt), een 17de-eeuwse bijgebouwplattegrond, een niet-nader gedateerde heterogene puinlaag met rood gebakken gebruiksaardewerk en Rijnlandse luxewaar en sporen van een 18de-eeuwse kapel (CAI 3139), een niet-nader gedateerd booggewelf en bakstenen muurwerk (CAI 165058), drie niet-nader gedateerde kelders (CAI 208331), sporen van een Laatmiddeleeuws Klooster, ceramiek, glas, 27 munten, metaal, skeletten en perceelscheidingsmuren in een lichte constructie van ijzerzandsteen en baksteen met mortelsporen van een dunne scheidingsmuur (CAI 2333), een niet-nader gedateerde gebouwplattegrond (CAI 210006) en tenslotte sporen van de Laatmiddeleeuwse stadswal (CAI 207575).

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Binnen het projectgebied staan twee bouwkundige relictten en twee monumenten. De relictten zijn delen van het Cellebroedersklooster, de monumenten zijn de kapel van het klooster en een deel van de Brouwerij De Drie Kronen uit de 18de eeuw. De huidige gebouwen van het Cellebroedersklooster zijn een kapel, keuken, grote en kleine refter, gastenverblijf, brouwerij, stallen, slaapverblijven, een grote binnenplaats en twee kleinere en een ruime binnenkoer. Deze gebouwen dateren uit de tweede helft van de 18de eeuw. Het klooster gaat terug tot 1478 wanneer de cellebroeders een nieuwe kerk openden in Diest. Er kunnen bijgevolg restanten van het oude klooster (15de-eerste helft 18de eeuw) verwacht worden.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Binnen het projectgebied kunnen restanten van het oude Cellebroedersklooster verwacht worden (zie 2.1. Huidige situatie, 3.2.3. Inventaris Onroerend Erfgoed en 3.5.2. Beantwoording onderzoeksvragen, vraag 2).

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Het terrein is grotendeels bebouwd. Waar geen gebouwen staan, ligt een verharde parking. Er kan bijgevolg verstoring over het gehele terrein verwacht worden. De toekomstige ingreep, die bestaat uit het bouwen van een kelderverdieping, zal voor verstoring van de bodem en het eventueel archeologisch erfgoed zorgen.

4 ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM

4.1 VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSDOELEN

4.1.1 Doelstellingen

De opdrachtgever zal de eventuele archeologische waarden op de betrokken percelen vernietigen met het realiseren van een project.

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek werd een archeologische verwachting opgesteld. Deze kan in het veld getoetst worden, waarbij uiteraard rekening moet gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van andere archeologische waarden dan die geformuleerd in de gespecificeerde verwachting.

Het onderzoeksdoel is om na te gaan wat het potentieel is van het plangebied voor de aanwezigheid en bewaring van vindplaatsen die op basis van het bureauonderzoek verwacht worden. Een onderzoek in de vorm van een proefputtenonderzoek heeft als doel om sites met een complexe verticale stratigrafie waarderden als deze aanwezig zouden blijken.

4.2 PROEFPUTTENONDERZOEK

4.2.1 Strategie

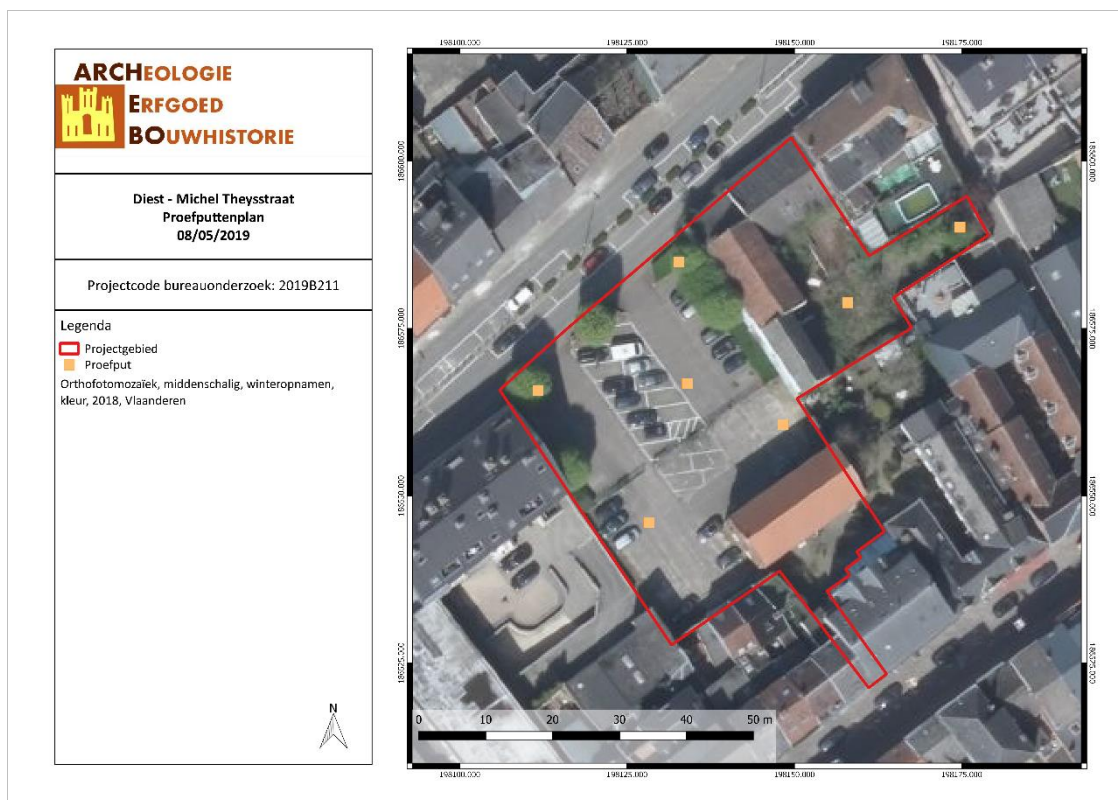
Er wordt een proefputtenonderzoek voorgesteld:

- Is het **MOGELIJK** deze methode toe te passen op het terrein? Ja.
- Is het **NUTTIG** deze methode toe te passen op het terrein? Ja
- Is het overdreven **SCHADELIJK** voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein? Neen.
- Is het **NOODZAKELIJK** deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)? Ja.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt uitgegaan van meerdere archeologische onderzoeksniveaus. Daarom wordt een proefputtenonderzoek gericht op sites met een complexe stratigrafie voorgesteld. Er wordt geopteerd om **7 proefputten** aan te leggen. De proefputten worden zo aangelegd dat ze:

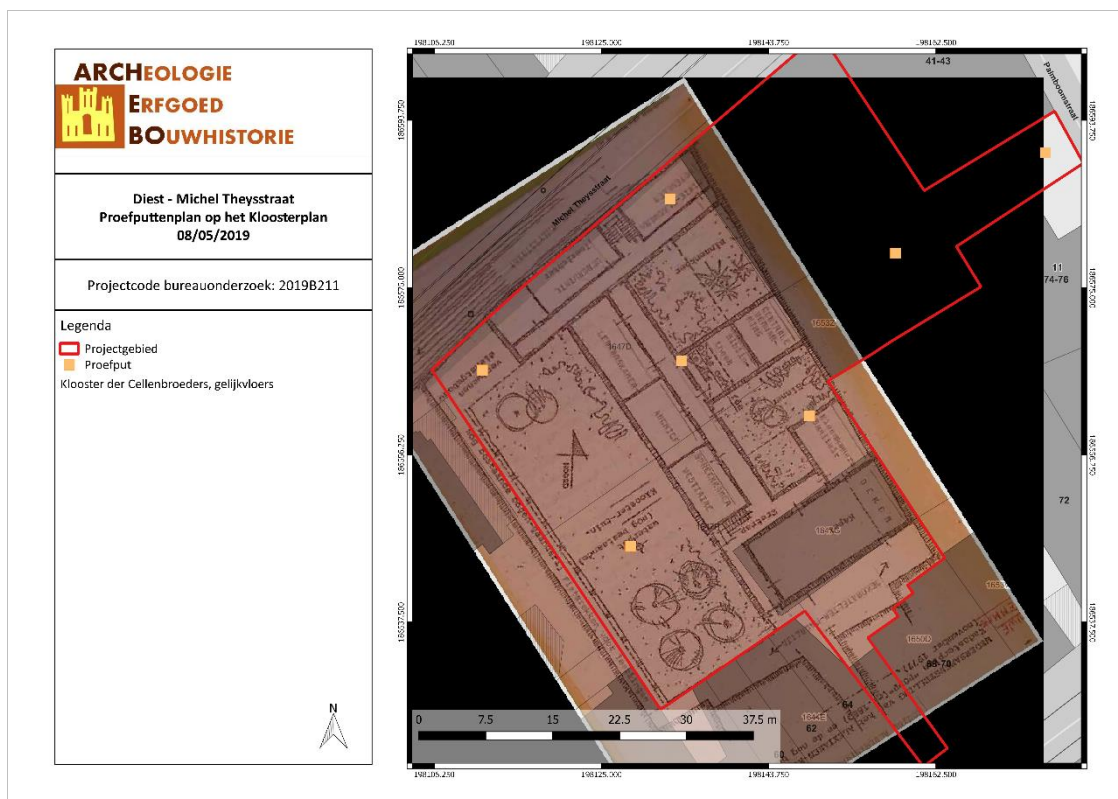
- verspreid over het terrein liggen
- afmetingen van 4m bij 4m hebben

Sporen die tegen de wand van de proefput worden aangetroffen worden opgeschoond om de relatie met het profiel te documenteren. Alle sporen worden gefotografeerd en ingetekend. Wanneer het diepe sporen betreft, zoals bijvoorbeeld een waterput, dan wordt de diepte en de opbouw door middel van een boring achterhaald. De werkputten en sporen worden door een metaaldetector gecontroleerd.

DIMI/19/05/08/33 - Digitale aanmaak

Figuur 41: Situering van de proefputten (Geopunt, 2019)

DIMI/19/05/08/34 - Digitale aanmaak

Figuur 42: Situering van de proefputten binnen het Klooster der Cellebroeders (Geopunt, 2019)

Het doel van dergelijk onderzoek is een site met complexe stratigrafie te evalueren. Hierbij moeten minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- *Zijn er sporen van begraving aanwezig?*
- *Zo ja, gaat het om crematie of inhumatie?*
- *Zijn er restanten aanwezig van de eerste stadsomwalling?*
- *Wat is de aard en de datering van de archeologische resten?*
- *Kunnen de eventuele archeologische sporen gelinkt worden aan andere vindplaatsen in de omgeving?*
- *Welk vervolgtraject blijkt noodzakelijk?*

4.2.2 Assessment proefputtenonderzoek

4.2.2.1 Inleiding

Het proefputtenonderzoek vond plaats op 5 & 6 augustus 2019. Er werden in totaal 7 werkputten met een afmeting van 4 x 4 m aangelegd. De 4 aangetroffen relevante archeologische niveaus bevonden zich op:

Niveaus	Onder maaiveld
1 ^{ste} niveau	Ca. 40 cm
2 ^{de} niveau	Ca. 90-100 cm
3 ^e niveau	Ca. 140-160 cm
4 ^e niveau	Ca. 220-240 cm
5 ^e niveau	Ca. 280-300 cm

Figuur 43: Overzichtsplanning werkputten (ARCHEBO bvba, 2019).

4.2.2.2 Vondsten

In werkput 6 werd in het donkerblauw-grijze pakket dat zich onder de recente verstoringen bevond, werden enkele laatmiddeleeuwse scherven aangetroffen. Het betreft 3 scherven grijs (ca. 13de-14de eeuw) en 1 scherp roodbakkend aardewerk (ca. 14de-15de eeuw).

Figuur 44: Scherven aangetroffen in werkput 6 (ARCHEBO bvba, 2019).

Tijdens de aanleg van werkput 5 werden enkele losse fragmenten van menselijk beendermateriaal ingezameld. Het betreft onder meer een *humerus* of opperarmbeen en *femur* of dijbeen van een subadult, een *tibia* of scheenbeen van een volwassene, een *patella* of knieschijf en een *ulna* of ellepijp.

Figuur 45: Menselijk botmateriaal aangetroffen tijdens de aanleg van werkput 5 (ARCHEBO bvba, 2019).

4.2.2.3 Stalen

Er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

4.2.2.4 Conservatie

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem werden een aantal vondsten aangetroffen. De vondsten bevinden zich evenwel in een stabiele toestand, waardoor conservering niet nodig is.

4.2.2.5 Archeologische sporen en structuren

Werkput 1

In de eerste proefput werd vlak onder het maaiveld een buis voor de afvoer van regenwater blootgelegd. Reeds op ca. 30 cm bevond zich een muur in ijzerzand- en baksteen. De muur loopt parallel aan de straatkant, kent een hoogte van ca. 40-50 cm en beschikt aan de zuidkant een vloeraanzet.

De proefput werd plaatselijk tot ca. 2 m onder het maaiveld verdiept. Dit om zicht te krijgen op de onderliggende lagen. Hierbij konden minstens 2 verschillende niveaus onderscheiden worden. Deze bevonden zich respectievelijk op ca. 90-100 cm en 150-160 cm onder het maaiveld.

Een boring werd geplaatst tot op 3 m onder het maaiveld. Hierin vielen nog minstens twee relevante archeologisch niveaus op ca. 230-240 cm en 290-300 cm onder het maaiveld te onderscheiden. De moederbodem kon niet bereikt worden.

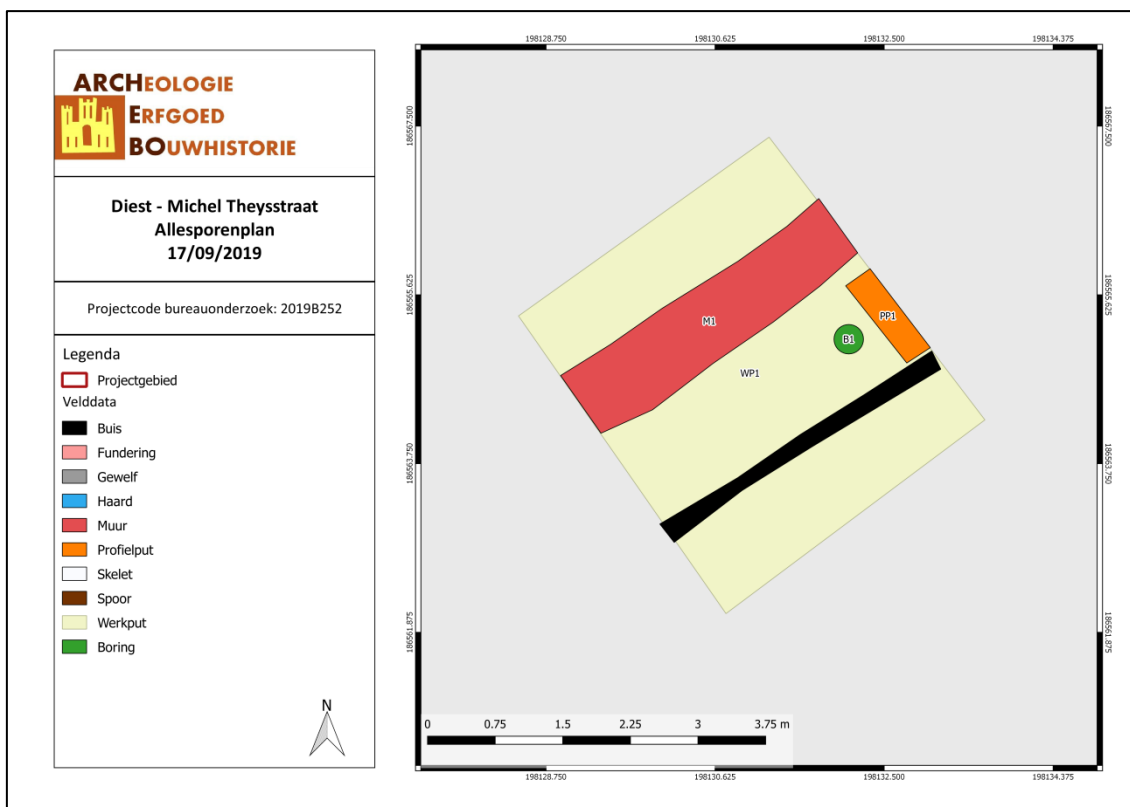
Figuur 46: Overzichtsfoto werkput 1 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 47: Profiel werkput 1 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 48: Boring werkput 1 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 49: Allesporenplan werkput 1 (ARCHEBO, 2019).

Werkput 2

Ook in werkput 2 werd er op ca. 40 cm onder het maaiveld een muur aangetroffen. Deze muur is tot op ca. 1m50 cm onder het maaiveld bewaard gebleven en bestaat aan de binnenkant uit mooi gekapte Diestiaan ijzerzandsteen. De buitenkant werd daarentegen afgewerkt met baksteen. De muur moet afkomstig zijn van een kelder die tot recent gebruikt werd. Getuige hiervan is het gat dat in de muur werd aangebracht om er een zinken buis door te laten lopen. Onder de besproken muur bevindt zich een vloerniveau met hierin de resten van een haard.

In de loop van de (vroeg) 20ste eeuw werd de kelder opgevuld met puin. Dit wordt duidelijk aan de hand van de grote puinresten van een tongewelf in de zuidelijke helft van de werkput (Figuur 51) en van het vrijgekomen profiel (Figuur 52). In het profiel valt ook het hierboven vermelde vloerniveau waar te nemen.

Een boring werd geplaatst tot op ca. 3 m onder het maaiveld. Hierin kon nog minstens één archeologisch interessant niveau onderscheiden worden. De moederbodem werd niet bereikt.

Figuur 50: Overzichtsfoto werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).

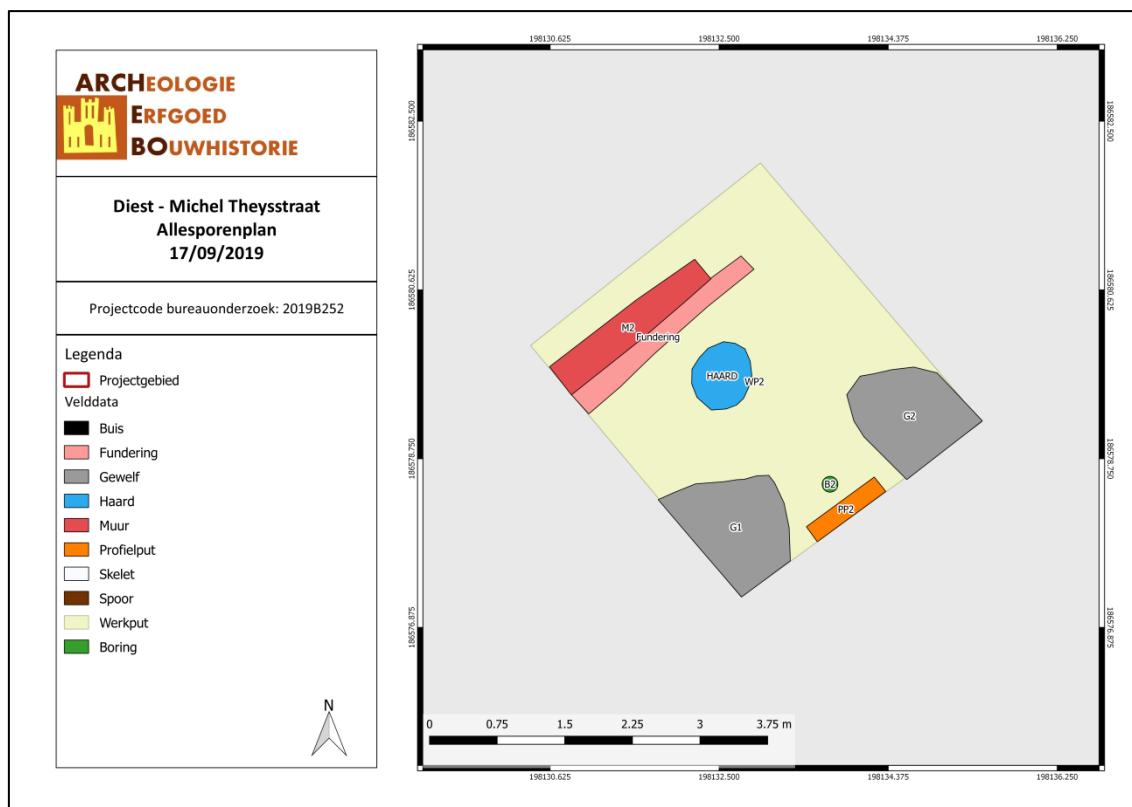
Figuur 51: Overzichtsfoto werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 52: Profiel werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 53: Foto van de boring in werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 54: Allesporenplan werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).

Werkput 3

Binnen werkput 3 werden de resten van een zware bakstenen muur alsook een bakstenen gewelf aangetroffen. De muur loopt parallel aan de straatkant en het gewelf staat hier haaks op. De exacte functie van deze twee structuren is onduidelijk (keermuur water, brug, ...?).

Ten zuiden van de muur werd de werkput verdiept en het vrijgekomen profiel opgekuist. In het profiel konden twee relevante niveaus onderscheiden worden (Figuur 59). Deze bevonden zich respectievelijk op ca. 90 en 140 cm onder het maaiveld.

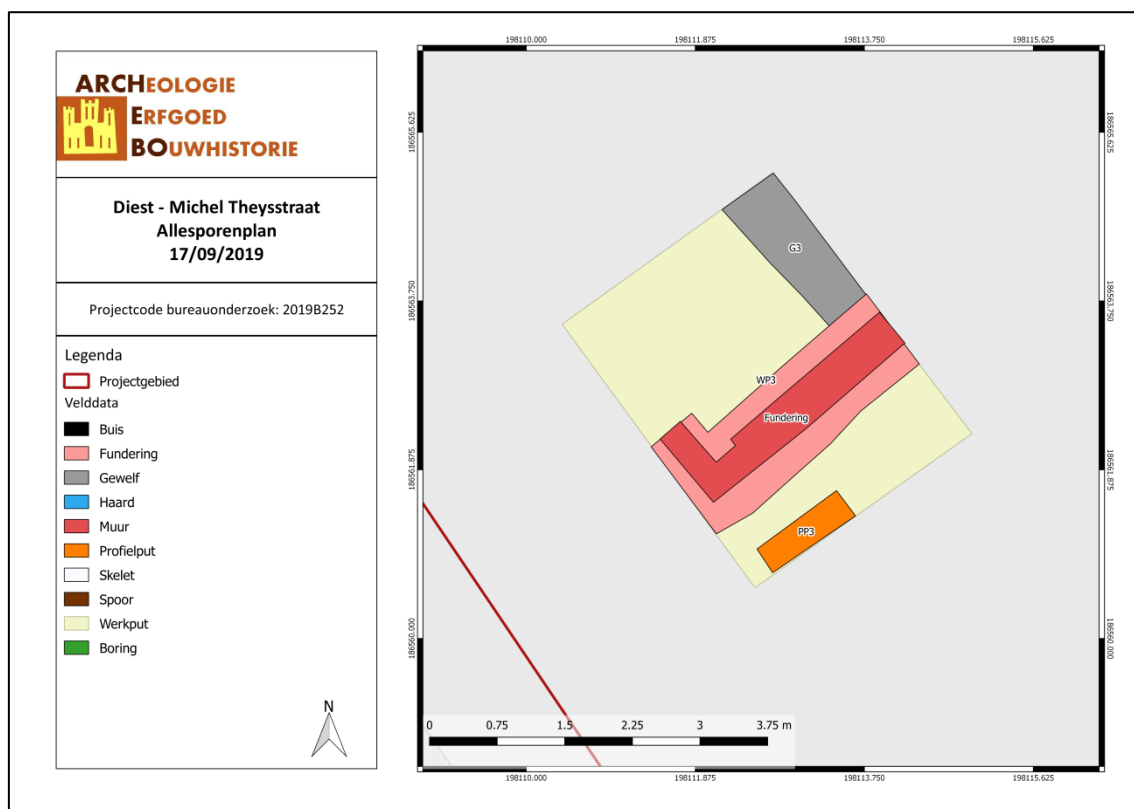
Figuur 55: Overzichtsfoto werkput 3 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 56: Detailfoto van het blootgelegde gewelf (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 57: Detail van de bakstenen muur (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 58: Allesporenplan werkput 3 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 59: Profiel werkput 3 (ARCHEBO bvba, 2019).

Werkput 4

In werkput 4 werd op ca. 1m40 cm onder het maaiveld een ijzerzandstenen muur aangetroffen (Figuur 62). Deze loopt eveneens parallel aan de straatkant (oost-west). Ten noorden van deze muur werd de werkput verdiept tot op ca. 1m70 cm onder het maaiveld. Op deze diepte werd een rechte begrenzing van een spoor zichtbaar (Figuur 60), waarna beslist werd niet dieper te graven.

In het vrijgekomen profiel kon op ca. 110 cm onder het maaiveld een eerste relevant archeologisch niveau onderscheiden worden (Figuur 61). Een boring werd geplaatst tot op ca. 2,5 m onder het maaiveld. Hierin kon nog minstens één archeologisch interessant niveau onderscheiden worden op 220 cm onder het maaiveld. De moederbodem werd niet bereikt (Figuur 63).

Figuur 60: Overzichtsfoto werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).

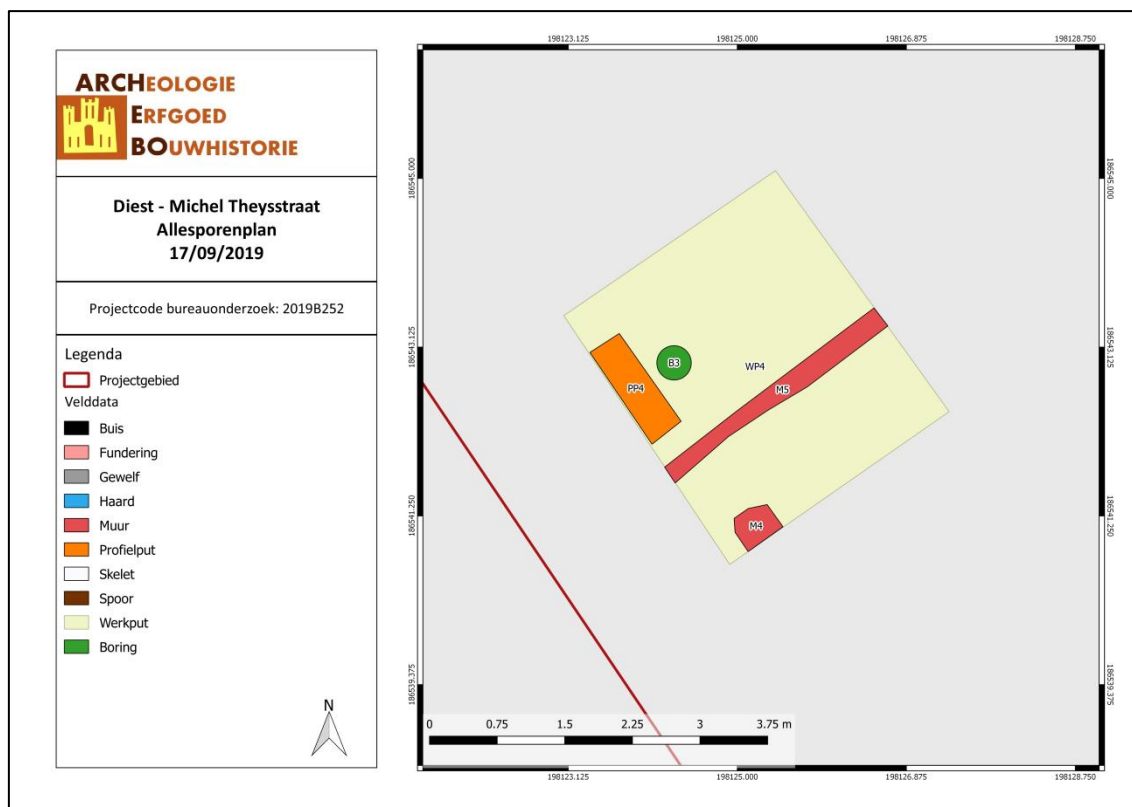
Figuur 61: Profiel werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 62: IJzerzandstenen muur uit werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 63: Boring werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 64: Allesporenplan werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).

Werkput 5

Tijdens de aanleg van werkput 5 werd vlak onder het maaiveld een afwateringsbuis aangetroffen. Deze buis rust boven op een ijzerzandstenen muur die parallel aan de straatkant loopt (Figuur 65).

Tijdens de aanleg van het vlak werden sporadisch fragmenten van menselijk botmateriaal getroffen. Ten zuiden van blootgelegde muur werd botmateriaal aangetroffen dat in verband ligt. Het betreft een boven- en onderbeen. Hierop werd beslist de werkput niet te verdiepen.

Figuur 65: Detail van de afwateringsbuis en ijzerzandstenen muur in werkput 5 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 66: Fragmenten van een menselijk boven- en onderbeen (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 67: Overzichtsfoto werkput 5 (ARCHEBO bvba, 2019).

Werkput 6

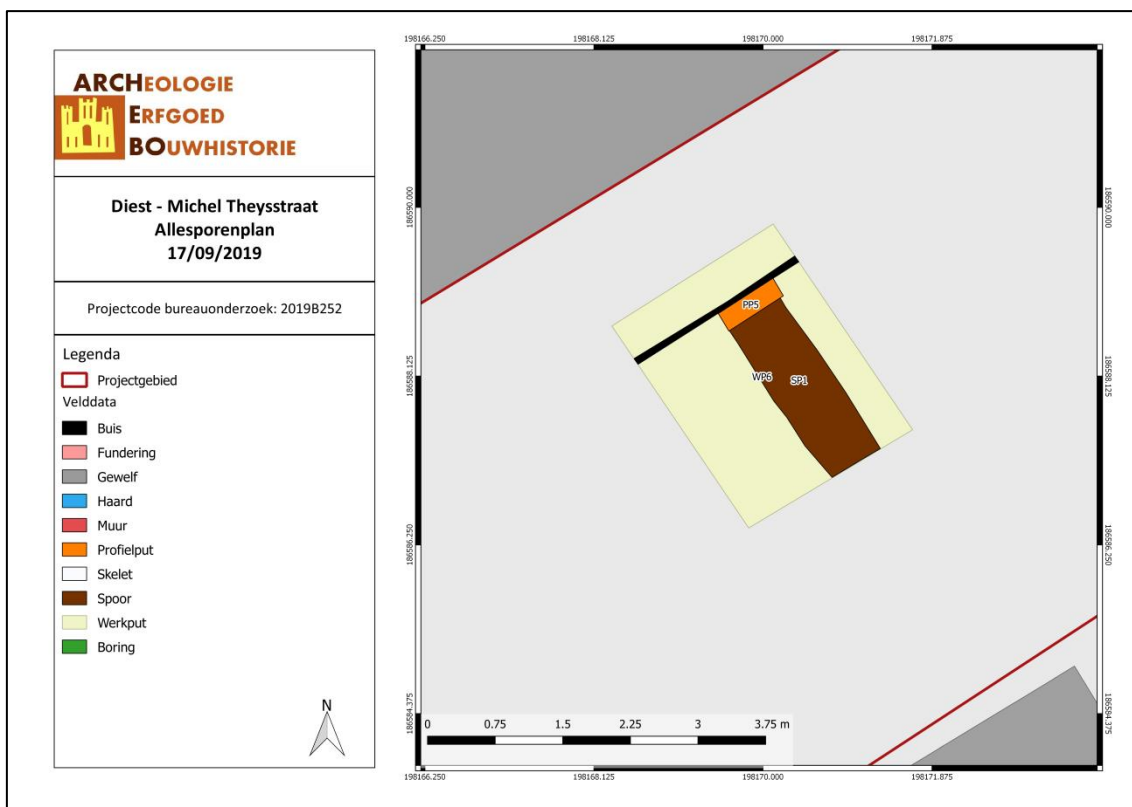
Proefput 6 kent een zware verstoring. Juist onder het maaiveld bevindt zich een recent puinpakket (aanwezigheid plastic). Dit puinpakket wordt doorsneden door een trechtervormige sleuf (nutsleidingen?). Wel kon vastgesteld worden dat er zich vanaf ca. 160 cm onder het maaiveld een archeologisch relevant pakket bevindt.

Figuur 68: Profiel werkput 6 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 69: Vlakfoto werkput 6 (ARCHEBO bvba, 2019).

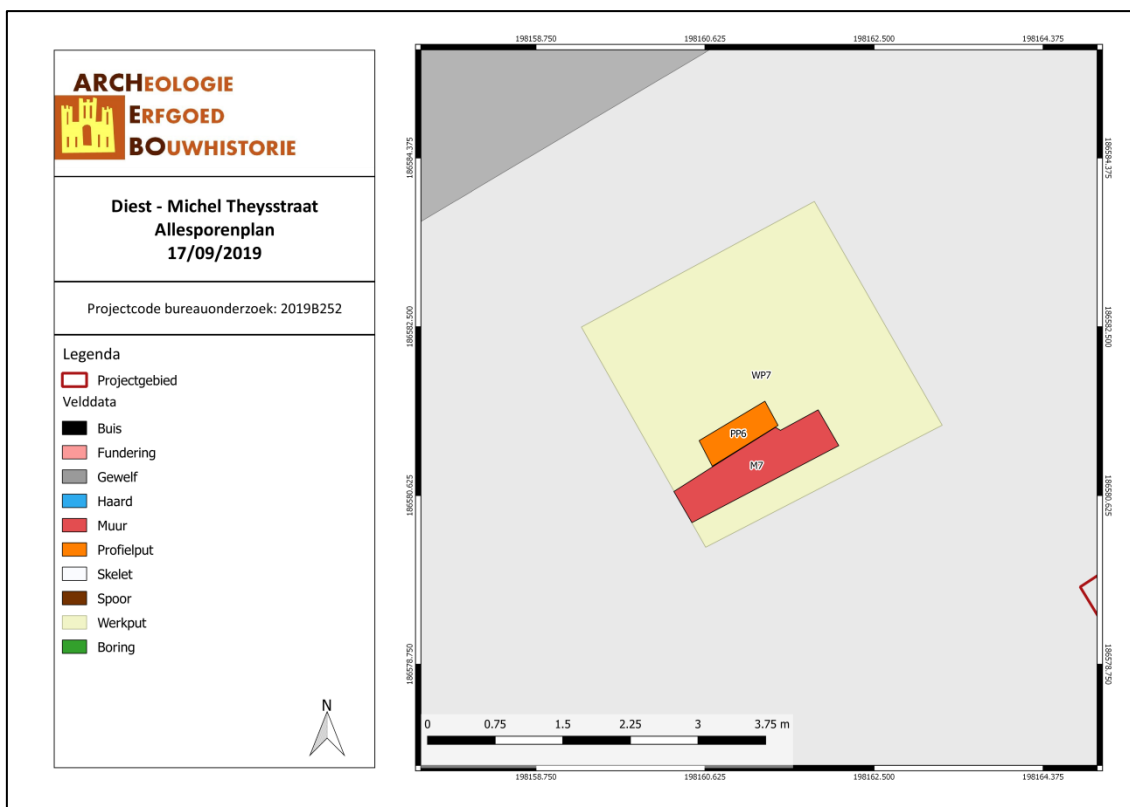
Figuur 70: Allesporenplan werkput 6 (ARCHEBO bvba, 2019).

Werkput 7

Ook in deze werkput bevond zich een recent puinpakket met hier bovenop - net onder het maaiveld - de onderkant van een bakstenen muur. Op 160 cm onder het maaiveld bevond zich het eerste relevante archeologische niveau.

Figuur 71: Profiel werkput 7 (ARCHEBO bvba, 2019).

Figuur 72: Allesporenplan werkput 7 (ARCHEBO bvba, 2019).

4.2.2.6 Assessment sporen

In proefputten 1 tot en met 5 werden archeologische relevante niveaus aangetroffen. In werkput 6 en 7 werden er tot op 2m diepte geen relevante archeologische niveaus aangetroffen. Bovendien werden in verschillende werkputten archeologische structuren in de vorm van muurwerk blootgelegd. In één proefput werd begraving (inhumatie) aangetroffen.

4.3 ASSESSMENT METAALDETECTIE

In de uitgegraven aarde van werkput 1 werden een zevental handgesmede nagels aangetroffen.

De storthoop van werkput 3 bevatte daarentegen zowel een musketkogel, een niet nader te determineren munt als een loodfragment.

Tijdens de aanleg van werkput 4 werd een gesp aangetroffen. Het stuk beschikt over een vaste tussenstijl, 2 asymmetrische lussen en kan in de eerste helft van de 17de eeuw gedateerd worden.

In de uitgegraven aarde van werkput 5 werd eveneens een latoenkoperen vondst aangetroffen. Het betreft allicht een onderdeel van een medaillonsluiting en dient in de 15de of vroege 16de eeuw gedateerd te worden.

Figuur 73: Links een gesp en rechts een mogelijk fragment van een medaillonsluiting (ARCHEBO bvba, 2018).

4.4 INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHT GEBIED

Hieronder worden de onderzoeksvragen beantwoord:

- *Zijn er sporen van begraving aanwezig?*

Tijdens de aanleg van werkput 5 werden aanvankelijk enkele losse fragmenten menselijke botmateriaal aangetroffen. Op ca. 40 cm onder het maaiveld werden de eerste botten die nog in anatomisch verband lagen aangetroffen.

- *Zo ja, gaat het om crematie of inhumatie?*

Het betreft inhumatiegraven.

- *Zijn er restanten aanwezig van de eerste stadsomwalling?*

Er werden tijdens het onderzoek geen sporen van de eerste stadsomwalling aangetroffen.

- *Wat is de aard en de datering van de archeologische resten?*

De aangetroffen archeologische resten dateren uit de laat- tot post-middeleeuwse periode.

- *Kunnen de eventuele archeologische sporen gelinkt worden aan andere vindplaatsen in de omgeving?*

De aangetroffen archeologische resten kunnen niet gelinkt worden aan vindplaatsen in de omgeving.

- *Welk vervolgetraject blijkt noodzakelijk?*

Zie Programma van Maatregelen.

4.5 POTENTIËLE KENNIS EN WAARDERING

Er werden tijdens het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van een proefputtenonderzoek, waardevolle archeologische resten aangetroffen. Het betreft archeologische structuren in de vorm van muurwerk en begraving (inhumatie). Hierdoor biedt het onderzoeksgebied een bijdrage voor een potentiële kennisvermeerdering van het terrein en de omliggende omgeving.

5 INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Door de aanwezigheid van archeologisch relevante en waardevolle resten wordt er geadviseerd om verder onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving uit te voeren.

6 SAMENVATTING

6.1 VOOR EEN GESPECIALISEERD PUBLIEK

Binnen het projectgebied zal een deel van de bestaande bebouwing gesloopt worden en een nieuwbouw, voorzien van een kelderverdieping, opgetrokken worden. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 2.669 m².

Op 5 en 6 augustus werd binnen het projectgebied een proefputtenonderzoek uitgevoerd. Dit leverde archeologische resten in de vorm van muurwerk en begraving op. De geplande werken zullen de aanwezige archeologie vernietigen. Om deze reden wordt vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische opgraving geadviseerd.

6.2 VOOR EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

Binnen het projectgebied zal een deel van de bestaande bebouwing gesloopt worden en een nieuwbouw, voorzien van een kelderverdieping, opgetrokken worden. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 2.669 m².

Tijdens het proefputtenonderzoek werden archeologische resten aangetroffen. Om deze reden wordt een archeologische opgraving geadviseerd.

7 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

De Langhe, Hanne, en Petra Driesen. "Archeologienota Diest, Michel Theysstraat. Verbouwing van een portierswoning en bouw van twee woningen. Deel 1: Verslag van resultaten". Verslag van Resultaten. Tongeren: ARON bvba, november 2017.

Deville, T., S. Houbrechts, en R. Simons. "Michel Theysstraat te Diest (gem. Diest). Bureauonderzoek". Verslag van Resultaten. Hasselt: ArcheoPro Vlaanderen, mei 2017.

Drieskens & Dubois. "Binnengebied Michel Theysstraat - Diest Oude Brouwerijgebouwen". Bouwhistorische studie. Hasselt: Drieskens & Dubois bvba, 25 oktober 2018.

Frederickx, E., en S. Gouwy. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - Kaartblad 25, Hasselt*. Vlaamse overheid, dienst Natuurlijke Rijdommen, 1996.

Laga, Pieter, Stephen Louwye, en Stéphane Geets. *Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium)*. *Geologica Belgica* 4, 2001.

Magerman, Kristine. "Sloop & nieuwbouw Sint-Jansstraat 15 Diest (prov. Vlaams-Brabant)". Verslag van Resultaten. Erps-Kwerps: Triharch onderzoek & advies bvba, 2019.

Reygel, Patrick, en Inge Van de Staey. "Archeologienota Diest, Schoenmakersstraat. Bouw van een wooncomplex. Deel 1: Verslag van resultaten". Verslag van Resultaten. Tongeren: ARON bvba, december 2017.

Sevenants, Walter, en Kristine Magerman. "Archeologienota Michel Theysstraat 44-46 Diest (prov. Vlaams-Brabant)". Programma van Maatregelen. Erps-Kwerps: Triharch onderzoek & advies bvba, 2018.

Sevenants, Walter, en Kristine Magerman. "Archeologienota Michel Theysstraat 44/46 Diest (prov. Vlaams-Brabant)". Verslag van Resultaten. Erps-Kwerps: Triharch onderzoek & advies bvba, 2018.

Sevenants, Walter, en Kristine Magerman. "Archeologienota: programma van maatregelen. Sloop & nieuwbouw Sint-Jansstraat 15 Diest (prov. Vlaams-Brabant)". Programma van Maatregelen. Erps-Kwerps: Triharch onderzoek & advies bvba, 2019.

Van de Staey, Inge, en Elke Wesemael. "Archeologienota Diest, Bogaardenstraat (Verkaveling Ezeldijk). Ontwikkeling in 14 loten. Deel 1: Verslag van resultaten". Verslag van Resultaten. Tongeren: ARON bvba, maart 2019.

Van Ranst, E, en C Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Vander Ginst, Vanessa, en Laurane Dupont. "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Schaffensestraat te Diest". Verslag van Resultaten. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Cellebroedersklooster (ID 200254)". Inventaris Onroerend Erfgoed, 2019. <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/200254>.

Agentschap Onroerend Erfgoed. “Diest”. Inventaris Onroerend Erfgoed, 2018.
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120463>.

Agentschap Onroerend Erfgoed. “Historische stadskern van Diest”. Inventaris Onroerend Erfgoed, 2019.
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140037>.

Agentschap Onroerend Erfgoed. “Inventaris Onroerend Erfgoed”. Geraadpleegd 17 januari 2017.
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/>.

“Brouwerij De Drie Kronen”. Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 2 mei 2019.
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/929>.

“Cellebroedersklooster: kapel”. Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 2 mei 2019.
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1138>.

“Diest”. In *Wikipedia*. Geraadpleegd 12 april 2018.
<https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Diest&oldid=50792530>.

Geopunt Vlaanderen. “Atlas der Buurtwegen”. Geraadpleegd 2 januari 2017.
<http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

“Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 270”. Geraadpleegd 12 april 2018.
<http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=270>.

8 FIGURENLIJST

<i>Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen</i>	4
<i>Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2019)</i> .	6
<i>Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019)</i>	6
<i>Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019)</i>	8
<i>Figuur 5: Situering van het projectgebied op het Gewestplan (Geopunt, 2019)</i>	9
<i>Figuur 6: Toekomstplan (D&D architecten bvba, 2020)</i>	10
<i>Figuur 7: Toekomstplan (D&D architecten bvba, 2020)</i>	10
<i>Figuur 8: Toekomstplan (D&D architecten bvba, 2020)</i>	11
<i>Figuur 9: Dwarsdoorsnede (D&D architecten bvba, 2020)</i>	11
<i>Figuur 10: Toekomstplan op de GRB-basiskaart (ARCHEBO bvba, 2019)</i>	12
<i>Figuur 11: Kelderverdieping op de GRB-basiskaart (ARCHEBO bvba, 2019)</i>	12
<i>Figuur 12: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2019)</i>	14
<i>Figuur 13: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2019)</i>	14
<i>Figuur 14: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2019)</i>	15
<i>Figuur 15: Diest aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2019)</i>	15
<i>Figuur 16: Situering van het projectgebied op de tertiairgeologische kaart (DOV, 2019)</i>	16
<i>Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartair geologische Kaart (DOV, 2019)</i>	17
<i>Figuur 18: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016)</i>	17
<i>Figuur 19: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2019)</i>	18
<i>Figuur 20: Situering van het projectgebied op de Bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2019)</i>	19
<i>Figuur 21: Situering van het projectgebied op de Potentiële Bodemerosiekaart (Geopunt, 2019)</i>	19
<i>Figuur 22: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de Bodemgebruikskaart (Geopunt, 2019)</i>	20
<i>Figuur 23: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2019)</i>	24
<i>Figuur 24: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de Bekrachtigde archeologienota's (CAI, 2019)</i>	27
<i>Figuur 25: Overzicht gelijkvloers Klooster der Cellebroeders, 18de eeuw.....</i>	28
<i>Figuur 26: Kaart met situering van het projectgebied en het Klooster der Cellebroeders, 18de eeuw (2019)</i>	29
<i>Figuur 27: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (AOE, 2019)</i>	29
<i>Figuur 28: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)</i>	32
<i>Figuur 29: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)</i>	32
<i>Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2019)</i>	33
<i>Figuur 31: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2019)</i>	34
<i>Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Popp-kaart (Geopunt, 2019)</i>	34
<i>Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2019)</i>	35
<i>Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2019)</i>	36
<i>Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2019)</i>	36
<i>Figuur 36: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2019)</i>	37
<i>Figuur 37: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2019)</i>	37
<i>Figuur 38: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2019)</i>	38
<i>Figuur 39: Situering van het projectgebied op Orthofoto uit 1979-1990 (Geopunt, 2019)</i>	38
<i>Figuur 40: Situering van het projectgebied op Orthofoto uit 2000-2003 (Geopunt, 2019)</i>	39
<i>Figuur 41: Situering van de proeputten (Geopunt, 2019)</i>	43
<i>Figuur 42: Situering van de proeputten binnen het Klooster der Cellebroeders (Geopunt, 2019)</i>	43
<i>Figuur 43: Overzichtsplan werkputten (ARCHEBO bvba, 2019)</i>	45
<i>Figuur 44: Scherven aangetroffen in werkput 6 (ARCHEBO bvba, 2019)</i>	46

Figuur 45: Menselijk botmateriaal aangetroffen tijdens de aanleg van werkput 5 (ARCHEBO bvba, 2019).	46
Figuur 46: Overzichtsfoto werkput 1 (ARCHEBO bvba, 2019).	47
Figuur 47: Profiel werkput 1 (ARCHEBO bvba, 2019).	48
Figuur 48: Boring werkput 1 (ARCHEBO bvba, 2019).	48
Figuur 49: Allesporenplan werkput 1 (ARCHEBO, 2019).	49
Figuur 50: Overzichtsfoto werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).	50
Figuur 51: Overzichtsfoto werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).	50
Figuur 52: Profiel werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).	51
Figuur 53: Foto van de boring in werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).	51
Figuur 54: Allesporenplan werkput 2 (ARCHEBO bvba, 2019).	52
Figuur 55: Overzichtsfoto werkput 3 (ARCHEBO bvba, 2019).	53
Figuur 56: Detailfoto van het blootgelegde gewelf (ARCHEBO bvba, 2019).	53
Figuur 57: Detail van de bakstenen muur (ARCHEBO bvba, 2019).	54
Figuur 58: Allesporenplan werkput 3 (ARCHEBO bvba, 2019).	54
Figuur 59: Profiel werkput 3 (ARCHEBO bvba, 2019).	55
Figuur 60: Overzichtsfoto werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).	56
Figuur 61: Profiel werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).	56
Figuur 62: IJzerzandstenen muur uit werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).	57
Figuur 63: Boring werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).	57
Figuur 64: Allesporenplan werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2019).	58
Figuur 65: Detail van de afwateringsbuis en ijzerzandstenen muur in werkput 5 (ARCHEBO bvba, 2019).	59
Figuur 66: Fragmenten van een menselijk boven- en onderbeen (ARCHEBO bvba, 2019).	59
Figuur 67: Overzichtsfoto werkput 5 (ARCHEBO bvba, 2019).	60
Figuur 68: Profiel werkput 6 (ARCHEBO bvba, 2019).	61
Figuur 69: Vlakfoto werkput 6 (ARCHEBO bvba, 2019).	61
Figuur 70: Allesporenplan werkput 6 (ARCHEBO bvba, 2019).	62
Figuur 71: Profiel werkput 7 (ARCHEBO bvba, 2019).	63
Figuur 72: Allesporenplan werkput 7 (ARCHEBO bvba, 2019).	64
Figuur 73: Links een gesp en rechts een mogelijk fragment van een medaillonsluiting (ARCHEBO bvba, 2018).	65

9 PLANNENLIJST

DIMI/19/05/08/1 - Digitale aanmaak	6
DIMI/19/05/08/2 - Digitale aanmaak	6
DIMI/19/05/08/3 - Digitale aanmaak	8
DIMI/19/05/08/4 - Digitale aanmaak	9
DIMI/20/12/21/5 - Digitale aanmaak	12
DIMI/20/12/21/6 - Digitale aanmaak	12
DIMI/19/05/08/7 - Digitale aanmaak	14
DIMI/19/05/08/8 - Digitale aanmaak	14
DIMI/19/05/08/9 - Digitale aanmaak	15
DIMI/19/05/08/10 - Digitale aanmaak	16
DIMI/19/05/08/11 - Digitale aanmaak	17
DIMI/19/05/08/12 - Digitale aanmaak	18
DIMI/19/05/08/13 - Digitale aanmaak	19
DIMI/19/05/08/14 - Digitale aanmaak	19
DIMI/19/05/08/15 - Digitale aanmaak	20
DIMI/19/05/08/16 - Digitale aanmaak	24
DIMI/19/05/08/17 - Digitale aanmaak	27
DIMI/19/05/08/18 - Digitale aanmaak	29
DIMI/19/05/08/19 - Digitale aanmaak	29
DIMI/19/05/08/20 - Digitale aanmaak	32
DIMI/19/05/08/21 - Digitale aanmaak	32
DIMI/19/05/08/22 - Digitale aanmaak	33
DIMI/19/05/08/23 - Digitale aanmaak	34
DIMI/19/05/08/24 - Digitale aanmaak	34
DIMI/19/05/08/25 - Digitale aanmaak	35
DIMI/19/05/08/26 - Digitale aanmaak	36
DIMI/19/05/08/27 - Digitale aanmaak	36
DIMI/19/05/08/28 - Digitale aanmaak	37
DIMI/19/05/08/29 - Digitale aanmaak	37
DIMI/19/05/08/30 - Digitale aanmaak	38
DIMI/19/05/08/31 - Digitale aanmaak	38
DIMI/19/05/08/32 - Digitale aanmaak	39
DIMI/19/05/08/33 - Digitale aanmaak	43
DIMI/19/05/08/34 - Digitale aanmaak	43

10 FOTOLIJST

Geen gegevens voor lijst met afbeeldingen gevonden.

ARCHEOLOGIE
ERFGOED
BOUWHISTORIE

Diest - Michel Theysstraat
Allesporenplan
17/09/2019

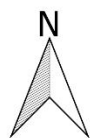
Projectcode bureauonderzoek: 2019B252

Legenda

 Projectgebied

Velddata

- Buis
- Fundering
- Gewelf
- Haard
- Muur
- Profielput
- Skelet
- Spoor
- Werkput
- Boring

11 BIJLAGEN

Sporenlijst

Projectcode: 2019B252																														
Lijstonderwerp: Diest - Michel Theysstraat																														
Vondstnumme	Werkput	Vlak	Vak	Sector	Spoor	Vulling/Laag	Kwadrant	Inzamelwijze	Vondscategorie	Datering	Hoeveelheid	XYZ-coördinaten	Foto's	Tekening	Homogeniteit	Beschrijving										Opmerking	Datum			
								Vlak	Coupe	Profiel						Residueel	Intrusief	Baksel	Fragment	Vorm	Type	Glazuur		Inclusies	Versiering	Maakwijze	Herkomst			
											Telling	Schatting																		
V1		5	1					X			BOT	X				17													Menselijk bot	
V2		6	1					X			AW	Middeleeuwe	4																Onderaan	

Lijst metaaldetectie

Projectcode: 2019B252																											
Lijstonderwerp: Diest - Michel Theysstraat																											
Vondstnumme	Werkput	Spoor	Vlak	Vak	Sector	Beschrijving	Aardkundige eenheid / arbitrair niveau	Kwadrant	Coupe	Profiel	XYZ-coördinaten	Herkenningsnummer					Maaswijdte	Vondstcategorie	Datering	Hoeveelheid							
												Foto's	Kaarten	Plannen	Plattegrond	Coupetekening	Profieltekening	Vondstekening				Telling	Schatting				
M1	1					Nagels/spijkers															onbekend		8				
M2	3					Munt, musketkogel & loodfragment															ca. 19de eeuw		4				
M3	4					Asymmetrische gesp met tussenstijl															ca. 17de eeuw		1				
M4	5					Mogelijk latoenkoperen fragment van een medaillonsluiting															ca. 1500?		1				

